

ΙΕΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΘΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΕΙ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ Κ. Κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΕΤΟΣ Ε' - ΑΡΙΘ. 1

ΣΜΥΡΝΗ 18 Μαΐου 1919

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

b9
Σελ. 58

«Εγώ είμι ὁ λαλῶν σοι.» (Βλέπε σελ. 19).

ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΗΜΕΡΑ

Μετά πενταετή επιβεβλημένην σιγήν, επαναλαμβάνων την έκδοσιν αὐτοῦ ὁ «Ἱερὸς Πιλόκαρπος» σήμερον ἐπ' αἰσιωτάτοις οἰωνοῖς, θεωρεῖ θείας εὐμενείας πρὸς αὐτὸν τρανοτάτην ἀπόδειξιν ὅτι, ὡς κατὰ τὴν λαμπροφόρον ἡμέραν τῆς Αναστάσεως τοῦ Κυρίου ἐποίησε τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν, οὕτω καὶ σήμερον επαναλαμβάνει τὸ ἔργον αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπιτολὴν νέας ἡμέρας Αναστάσεως, τῆς Αναστάσεως τοῦ κατὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν Γένους ἡμῶν, διὰ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς μεγάλης ἡμῶν πόλεως, τῆς περιμχῆτου ἀνὰ σύμπατα τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον Σμύρνης ἀνακροσπᾶστος τμημάτων τῆς Μητροῦς Ἑλλάδος.

Επεφύλαττε δὲ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, κατὰ τὰς μεγάλας Αὐτοῦ βουλάς, τὸ μέγα τοῦτο γεγονός διὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς μεγαλομάρτυρος καὶ ἱσσοποστόλου ἐπωνύμου τοῦ μητροπολιτικοῦ ἡμῶν ναῦ Ἀγ. Φωτεινῆς τῆς Σαμαρείτιδος, ὡς πρὸ ἐπταετίας τὴν μεγάλην μακεδονικὴν πρωτεύουσαν, τὴν νόμφην τοῦ θερμιλικῆς Θεσσαλονίκης ἀπέδιδεν εἰς τὴν μεγάλην πατρίδα κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνδόξου αὐτῆς πολιούχου.

Εἰς τὴν πρώτην τῆς ἐλευθερίας πνοῆν, εἰς τὸ πρῶτον χαρμόσυνον

ἄγγελμα τοῦ Ἑλλήνος στρατιώτου, εὐαγγελιζομένου εἰς ἡμᾶς τὴν νίκην τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἡμερώσεως, πρώτη ἡ Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἱερὰ αὐτῆ θεματοφύλαξ τῶν πόθων καὶ ὀνείρων τοῦ δουλεύσαντος Γένους, ἔσπευσε μεγαλόφωνος ν' ἀπαντήσῃ διὰ τοῦ ἀγγέλου τῆς Εκκλησίας Σμύρνης, τοῦ Σ. Μητροπολίτου ἡμῶν κ. Χρυσοστόμου, ἀνακηρύττουσα τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ εὐλογοῦσα τοὺς μεγάλους σακκανεῖς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀποκαταστάσεως.

ΤΟ ΜΕΓΑ ΓΕΓΟΝΟΣ

Τὴν πρώτην Μαΐου, κατόπιν ἀποφάσεως τῶν ναυάρχων τοῦ ἐν τῷ λιμένι τῆς Σμύρνης συγκεντρωθέντος συμμαχικοῦ στόλου (ἄγγλων, γάλλων, ἀμερικανῶν, ἰταλῶν καὶ ἐλλήνων), συνεπέλα διαταγῶν τῶν οἰκείων κυβερνήσεων, κατελήφθη ὑπὸ ἐλληνικοῦ στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος τὸ ἐξωτερικὸν φρούριον τοῦ λιμένος, ἐφ' οὗ ἀνεπετάσθη ἡ ἐλληνικὴ σημαία.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν περὶ τὴν 5 ὥραν μ. μ. προσκλήσει τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου συνήλθον εἰς τὸ μέγαρον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως αἱ ἀνώταται κοινοτικαὶ ἀρχαὶ καὶ πλη-

θος πολύ ἐγκρίτων πολιτῶν προσήλθε δὲ καὶ ὁ Ἕλλην ἀρμοστής Σμύρνης διοικητὴς τοῦ πολεμικοῦ «Αβέρωφ» κ. Ηλ. Μαυρουδῆς. Πρὸς τοὺς συνελθόντας καὶ ἐν προφανεί συγκινήσει τὴν ἐπίσημον ἀγγελίαν τοῦ μεγάλου ἀναμένοντος γεγονότος πρῶτος ἀπέτεινε τὸν λόγον ὁ Σ. Μητροπολίτης εἰπὼν τὰ ἑξῆς :

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Ἀδελφοί μου συμπολίται,

Σᾶς ἐκαλέσαμεν σήμερον εἰς μίαν ὑψηλὴν καὶ θείαν μυσταγωγίαν, ἐξ ἑκείνων αἱ ὁποῖαι ἀπαξ εἰς τὸ διάστημα ὀλοκλήρων αἰῶνων τελεσιουργοῦνται εἰς τὰς τύχας τῶν λαῶν. Αποκαλύφθητε καὶ στήτε καλῶς· στήτε μετὰ φόβου Θεοῦ, τὰ μέτωπα ὑψηλά, κλίνοντες μόνον τὰ γόνατα τῆς ψυχῆς Σας πρὸ τῶν μεγάλων καὶ ἀνεξερευνητῶν βουλῶν τοῦ Θεοῦ.

Ἀδελφοί, τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἐπέστη. Οἱ πόθοι τῶν αἰῶνων ἐκπληροῦνται. Οἱ ἑκτακτοὶ χρόνοι ἤγγισαν. Αἱ μεγάλοι ἐλπίδες τοῦ Γένους μας, ὁ ἀνύστακτος, ὁ σφοδρὸς, ὁ μύχιος, ὁ θερμὸς, ὁ καίων καὶ φλογίζων ὡς ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος τὰ σπλάγχνα μας πόθος πρὸς ἔνωσιν μετὰ τῆς μητρὸς μας Ελλάδος, ἰδοὺ κατὰ τὴν σήμερον ἱστορικὴν καὶ ἀξιωματικὴν ἡμέραν τῆς 1ης Μαΐου γίνεται πρᾶγμα καὶ γενοῖς τετελεσμένον.

Ἀπὸ τῆς σήμερον 1ης τοῦ φαιδρου Μαΐου, τοῦ δροσοσταλάτου

τούτου μηνὸς τοῦ στεφάνου τῶν μηνῶν, ἀποτελούμεν ἀναπόσπαστον τιμῆμα τῆς ἠνωμένης, τῆς ἐνδόξου, τῆς ἀθανάτου μεγάλης μας πατρίδος Ελλάδος· ἡ ἀποθίβασις τῶν Ἑλληνικῶν μεραρχιῶν εἰς τὰ μικρασιατικὰ παράλια ἤρξατο· τὸ ἐξωτερικὸν φρούριον τῆς Σμύρνης κατελήφθη ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων· αὖριον οἱ ἐλευθερωταί μας εἰσέρχονται εἰς τὴν κατοχὴν τῆς πόλεως.

Τὸ σήμερον στεφανούμενον ἔργον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησαν καὶ ἐγιγάντωσαν ἄγωνες καὶ θυσίαι αἰῶνων ὄλων, μᾶς καλεῖ ν' ἀρθῶμεν ὑπεράνω ὄλων τῶν κοινῶν καὶ μικρῶν ἀντιλήψεων, ν' ἀρθῶμεν εἰς τὸ ὕψος τῶν ἐνδόξων παραδόσεων καὶ τῶν μεγάλων ὑποχρεώσεων τῆς Φυλῆς, μᾶς καλεῖ ν' ἀρθῶμεν ἡμεῖς ἐδῶ οἱ κατ' ἀνατολὰς Ἕλληνες, ὑπὲρ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀκόμη ἐθνικιστικόν, νὰ ἀρθῶμεν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν αἰῶνων, τὸ ὁποῖον εἶναι αἰώνιον, καὶ ὅπου καταργοῦνται αἱ διαιρέσεις καὶ διαφοραὶ ἀνθρώπου ἀπὸ ἀνθρώπου καὶ ἔθνους ἀπὸ ἔθνους.

Οπλίσθητε τώρα μὲ τὰ ὄπλα τοῦ φωτός καὶ τοῦ ὑψηλοῦ μας πολιτισμοῦ, μὲ τὰ ὁποῖα παλαίων ὁ Ἕλλην ἀπεδείχθη ἀήττητος καὶ ἐνίκησεν ὄλους, ὄσους ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τοῦ ἱστορικοῦ του βίου ἐν τῇ συνεχείᾳ τῶν αἰῶνων συνήνητησεν ἐχθρούς. Χαλυβδῶσατε τὴν θέλησίν σας νὰ γνωρίζη τώρα νὰ νικᾷ ὄχι πλέον ἐχθρούς, ἀλλὰ τὰ πάθη καὶ

τὸν ἑαυτὸν μας· διότι αὕτη εἶνε ἡ πασῶν τῶν νικῶν ἀρίστη νίκη.

Ἡ πατρις μας Ἑλλάς, μεγάλη πάντοτε κατ' ἔντασιν καὶ ἐσωτερικὴν ἀκμὴν, ἀφ' οὗ ἤξιώθη καὶ τῆς ὑψίστης τιμῆς νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ σῶμα τοῦ παγκοσμίου Ἀμφιτιονικοῦ Συνεδρίου καὶ νὰ κανονίξῃ καὶ αὕτη ἐν ἰσηγορίᾳ καὶ ἰσοτιμίᾳ μετὰ τῶν μεγίστων τοῦ κόσμου Κρατῶν, ὁποῖα εἶναι ἡ Ἀγγλία, ἡ Ἀμερική, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἰταλία, τὰς τύχας τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης, γίνεται μεγάλη καὶ κατ' ἔντασιν καὶ ἐκτείνεται καὶ μεγεθύνεται καὶ κατακυριεύει καὶ κατακληρονομεῖ τὴν πατρίαν τῆς γῆν καὶ κληρονομίαν ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ ποταμῶν ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης, κατὰ τὸ προφητικόν...

Ἡ μικρὰ καὶ ἐνδοξὸς μας Ἑλλάς, μεγεθυνομένη οὕτω, θὰ βαδίση γοργῶ τῷ βήματι πρὸς ἐνδοξότατον μέλλον, τοιοῦτον μέλλον ὁποῖον ἦτο τὸ παρελθόν τῆς, ὑποβασταζομένη μάλιστα ὑπὸ τῶν κραταιοτάτων φιλελευθέρων τοῦ Κόσμου Δυνάμεων, ὧν τὰ σύμβολα τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου πρόκεινται ἐν τῷ λιμένι μας, οἱ παμμεγίστοι οὗτοι κολοσσοὶ καὶ λεβιάθαν, ἡ «Ἀριζόνα» (ὑπερδρῆδνωτ ἀμερικανικὸν 32 χιλ. τόνων), ὁ «Σιδηροῦς Δοῦξ» (Αἶρον Δοῦκ, ὑπερδρῆδνωτ Ἀγγλικὸν 30 χιλ. τόνων), ἡ «Πόλις τῶν Παρισίων» (δρῆδνωτ Γαλλικὸν 22 χιλ. τόνων), «Δουίλλιο» (δρῆδνωτ Ἰταλικὸν 20 χιλ. τόνων) τὰ ὁποῖα ὅλα μετὰ τοῦ θρυλλικοῦ

σκάρφους «Αβέρωφ», «Λήμνου» καὶ τοῦ «Λέοντος» ἦλθον νὰ ἐπιβάλωσι τὰς ἀποφάσεις τοῦ ἐν Βερσλλίαις κανονίζοντος τὰς τύχας τοῦ κόσμου Ἀρείου Πάγου τῶν πολιτισμένων λαῶν.

Τὸ ζήτημα ἦτο νὰ θέσῃ ἀπαξ τὸν πόδα τῆς ἐπὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κοί τῆς Θράκης καὶ τὸν ἔθηκε πλέον βαρὺν, χάρις εἰς τὰ ὑψηλά καὶ ὄρατα παραδείγματα τοῦ ἠρωϊσμοῦ καὶ τῆς αὐτοθυσίας, τὰ ὁποῖα αἱ μεραρχίαι τοῦ Ἀρχιπελάγους, ἀποτελομεναι ἀπὸ Μικρασιάτας καὶ Θραῶνας, ἐπέδειξαν κατὰ τὸν πόλεμον, παραδείγματα αὐτοθυσίας καὶ ἠρωϊσμοῦ, τὰ ὁποῖα ἔδωκαν τὴν ἀφορμὴν εἰς τὸν ἐνδοξον Ἀρχιστρατήγον Φρανσαὶ δ' Εσπεραὶ νὰ συντάξῃ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἡμερησίαν διαταγὴν τοῦ τῆς 25ης Μαρτίου (ἀφοῦ εἶχον συγκεντρωθῆ ὄλαι αἱ ἐπίσημοι ἐκθέσεις τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ἐν τῷ Βαλκανικῷ μετώπῳ)· ἐκεῖ διεκήρυξεν ὁ μέγας σινατηλάτης καὶ νικητὴς τῶν Μακεδονικῶν στρατιῶν ὅτι «οἱ ἄνδρες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης, οἱ ἀποτελοῦντες τὰς μεραρχίας τοῦ Ἀρχιπελάγους ἐκέδησαν τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς, συντριψάντες τοὺς ἐχθρούς των.»

Ἡμεῖς δὲ οἱ Συμυρναῖοι, δυνάμεθα νὰ ἡμεθα ἰδιαζόντως ὑπερήφανοι καὶ νὰ σεμνυνώμεθα περὶ πλέον, διότι ἐκ τῆς ὄρατίας μας κοί ἀνδρείας Σμύρνης ἐξηλθεν ὁ νέος Ἀε-

ωνίδας, ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν συμμάχων στρατιῶν τοῦ Μακεδονικοῦ μετώπου Λεωνίδας Παρασκευόπουλος.

Σύμψαν ὅμως τὸ ἑλληνικὸν πρόπει νὰ ἴηται ὑπερήφανον καὶ νὰ εἶναι εὐγνώμον διότι εἰς τὴν μάχην αὐτὴν δίνει, ὅπου τόσα καὶ τόσα Κράτη καταποντίζονται, ἡ Ἑλὰς ἀνιδέεται ἐκ μέσου τῶν ἀφρῶν τῆς παγκοσμίου τρικυμίας καθαρωτέρα καὶ εὐσεβεστέρα ἐκ συνθήκης, ὡραιότερα καὶ αἰθερωτέρα εἰς τὰ ἰδεώδη τῆς, μεγαλοπρεπεστάτη καὶ πανένδοξος, ὁποῖα ἦτο κατὰ τοὺς ἐνδόξους χρόνους τοῦ Μαραθῶνος, τῆς Σαλαμῖνος καὶ τῶν Πλαταιῶν.

Καὶ τοῦτο διότι, εἰς τὴν πλεόν κρίσιμον τῆς ἱστορίας τῆς περιόδου ἀνέστηεν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἡ Θεία Πρόνοια τὸν μέγιστον τῶν πολιτικῶν τῆς ἀνδρῶν τὸν Ἐλευθέριον Βενιζέλον. Συλλογισθῆτε τί θὰ ἐγίνετο ἡ πατρίς μας ἄνευ τοῦ Βενιζέλου· τὸν ἀπεκάλεσαν Ὀδυσσεύς, Περικλῆς, Θεμιστοκλῆς· τί εἶναι ἅπ' ὅλα αὐτά; εἶναι ὅλα αὐτά. Διότι εἶναι ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ πνεύματος, τοῦ ὑγιοῦς καὶ ἀδιαφθόρου, εἶναι ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ πνεύματος τῆς φυλῆς, τὸ ὁποῖον σημαίνει, ἡ ἐνσάρκωσις τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τὸ πλήρωμα ὅλων τῶν ἰκανοτήτων.

Κύριοι. Ζήτω ἡ Μεγάλη μας Πατρίς Ἑλλάς. Ζήτω ἡ Ἑλληνικὴ Σμύρνη. Ζήτω ὁ Βενιζέλος. Ζήτω ὁ Ναύαρχός μας Ηλίας Μαυροῦδης.

Ζήτω ἡ ἑνωσίς μας μετὰ τῆς Μητρὸς μας Ἑλλάδος.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΜΑΥΡΟΥΔΗ

Μετὰ τὴν προσφώνησιν ταύτην τοῦ Μητροπολίτου, προκαλέσασαν δάκρυα χαρᾶς, ὁ ἀρμοστής κ. Η. Μαυροῦδης εἶπεν ἐν μέσῳ ἀράτου συγκινήσεως τὰ ἑξῆς :

Κύριοι,

«Ὅταν πρό τινων μηνῶν ἦλθον ἐνταῦθα, σὰς ἔφερα ἐλπίδας μόνον· σήμερον σὰς φέρω τὴν πραγματικὴν μέρους τῶν ἐλπίδων ἐκείνων ὡς καὶ ἐλπίδας θετικὰς διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὑπολειπομένων. Ἀντὶ παντὸς ἄλλου θὰ σὰς ἀναγνώσω τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Βενιζέλου, τὸ ὁποῖον ἀπευθύνεται πρὸς ὑμᾶς καὶ τὸ ὁποῖον ἔχω ἐντολὴν νὰ σὰς ἀνακοινώσω! Ἴδου τὸ τηλεγράφημα : Ὁ πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως σὰς παρακαλεῖ εἰς ἐκάστην φράσιν του, εἰς ἐκάστην λέξιν, εἰς ἕκαστον κόμμα ἀκόμη νὰ τηρήσετε εὐλαβῶς τὰς ἐντολάς του.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

«Τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἦλθεν. Ἡ Ἑλλάς ἐκλήθη νὰ καταλάβῃ στρατιωτικῶς τὴν Σμύρνην πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς τάξεως. Διατελέσας μέχρι τῶν Βαλκανικῶν πολέμων καὶ ἐγὼ δούλος ὑπὸ τὸν αὐτὸν ζυγὸν ἐννοῶ κἀλλιστα τὰ πλημμυρίζοντα τὴν καρδίαν σας αἰσθήματα καὶ τὸν

ἐνθουσιασμόν σας. Εἶμαι ὅμως βέβαιος ὅτι τὰ αἰσθήματα ταῦτα δὲν θὰ σὰς παρασύρουν εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ λάβουν χώραν ἐκδηλώσεις ἐχθρότητος ἢ ὑπεροφίας. Ἡ ἐκδήλωσις τῆς χαρᾶς σας εἶναι φυσικὴ καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ συγχρόνως καὶ ἀδελφικὴν ἐκδήλωσιν συμπαθείας πρὸς ὅλους τοὺς συνοίκους σας πληθυσμούς, πρὸς οὓς ἔχετε καθήκον νὰ ἀποδείξετε ὅτι ἡ Ἑλὰς φέρει παντοῦ τὴν ἰσότητά καὶ τὴν δικαιοσύνην.»

Ἡ ἀγγελία αὕτη τῆς ἀναστάσεως τοῦ καθ' ἡμᾶς Γένους πρὸς τοῦ μεγάλου πρωθυπουργοῦ προὐκάλεσε ζωηρὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν δημιουργὸν τῆς μεγάλης Ἑλλάδος, ὅστις διὰ φωτεινοτάτης διανοίας συλλαβῶν τὸ ἔθνικόν ἡμῶν πρόβλημα ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν παγκόσμιον πολιτικὴν καὶ τὰς νέας ἀπόψεις, ἃς ὁ εὐρωπαϊκὸς ἐδημιούργησε πόλεμος, ἐχειρίσθη αὐτὸ οὕτως ἐπιτυχῶς ὥστε νὰ φέρῃ αὐτὸ μεταξὺ τῶν ποικίλων σκοπέλων εἰς αἰσιώτατον πέρας.

Επὶ τούτοις ὁμοθύμως ἀνεκλήθη ἡ ἑνωσις τῆς Σμύρνης μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ συνταχθὲν πρακτικὸν προσυπέγραψαν πάντες οἱ παρόντες.

Ὁ Σμύρνης Ἐπιτ. Ἀρμοστής
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΗΛΙΑΣ ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΑ

Δημογέροντες

Π. Κασάπογλου, Δ. Δουρούδου-γλου, Σωκρ. Ιορδανίδης, Ιω. Τοζάκογλου, Μουράτης Χ' Μουράτη, Γεώρ. Κλημάνογλου, Ν. Τσουρουκτσόγλου, Π. Πιττακός, Κ. Λυτζερόπουλος, Σωκράτης Σολομωνίδης καὶ Ι. Σκενδέρογλου.

Κεντρικὴ Επιτροπὴ

Ιππ. Ἀργυρόπουλος, Περ. Λουκᾶς, Ἀπ. Ψαλτῶφ, Γαλ. Παλαιολόγος, Μ. Σεϊζάνης, Σωκρ. Σεφερειάδης, Δημ. Σαβελῆς, Ζαχ. Κιοκπάσογλου, Θεοδ. Εὐσταθέπουλος, Στ. Παπαμιχάλης.

Οἱ ἔγκριτοι τῆς πόλεως

Ἀναστάσιος Αλφιέρης, Ἀπόστολος Ἀποστολίδης, Ἀθανάσιος Δημόπουλος, Ἀνδρέας Ν. Ηλιάδης, Ἀγαμέμνων Κασάπογλου, Ἀπόστολος Καραντουμάνης, Ἀναστάσιος Κωρώνης, Ἀντώνιος Αθηνογένης, Ἀ. Βορέας Αἰμίλιος Βαρτάλης, Ἀλέξανδρος Νορρῆς, Ἀπόστολος Ψαλτῶφ, Βασίλειος Γιαννῆς, Βασίλειος Λύτης, Γεώργιος Ἀναγνωστόπουλος, Γεώργιος Ἀξαρχῆς, Γεώργιος Κοσμάδης, (ιατρ.) Γεώργιος Κλημάνογλου, Γεώργιος Καλούμενος, Γεώργιος Α. Πεστεματζόγλου, Γεώργιος Παναταλέων, Γεώργιος Στεφανόπουλος, Γεώργιος Υπερίδης, Δημήτριος Αηδονόπουλος, Δημοσθένης Διαμκντίδης, Δημήτριος Ιωακείμίδης, Δημήτριος Λυτζερόπουλος, Β. Παπαδόπουλος, Αἰμίλιος Κάρταλης, Ἀνδρ. Σταματιάδης, Μ. Νικολαΐδης, Κ. Καρίπης, Γ. Πρεζάνης, Μιλτ. Δαμαλάς, Ἀδελφοὶ Ζη-

ρίτη, Κωνσ. Βαλτζής, Στέφ Πανῶς. Δημήτριος Αρώνης, (ιατρός), Ευστάθιος Ηλιάδης, Εμμανουήλ Καρακώστας, Ευριπίδης Βρισιμίτης, Ζαχαρίας Κιοκπάσογλους, Ζαχαρίας Αργυρός, Ευάγγελος Βλουμίδης, Ηλίας Λύζας, Θεόδωρος Ευσταθόπουλος, Θεοχάρης Νικολαΐδης, Θεόδωρος Υπερίδης, Ιωάννης Αργυρός, Ιωάννης Βάρδας, (ιατρός), Ιωάννης Βλουμίδης, (ιατρός), Θωμάς Ιωαννίδης (έμπορος), Ιωάννης Τοκάζογλου, Ιωάννης Χαριάτης, (ιατρός), Κωνσταντίνος Αδαμόπουλος, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Κωνσταντίνος Ισμουρλής, Ι. Τσιντσίνης, Κ. Σταματιάδης, Π. Δεσίπρης, Κ. Γεωργιάδης (Φαρμακοποιός), Νικόλαος Ερμμανοηλίδης Κωνσταντίνος Λυτζερόπουλος, Κωνσταντίνος Παπαδημητρίου, Κωνσταντίνος Χ' Αποστόλου, Κωνσταντίνος Ψαλτώρ, Λουκῆς Ευσταθόπουλος, Λεάνδρος Κοκκινίδης, Λουκῆς Περικλής, Μιχαήλ Αργυρόπουλος, Μιχαήλ Αθανασούλας, Μουράτης Χ' Μουράτης, Μιλτιάδης Σειζάνης, Μιχαήλ Τσακύρογλους, (ιατρός), Μιχαήλ Ησάκας, Νικόλαος Βακαλόπουλος (ιατρ.), Νικόλαος Μπενάκης, (ιατρ.), Νικόλαος Στιβακτόπουλος, Πρόδρομος Μελακοπίδης, Ξενοφών Βουδούρογλους, Ξενοφών Δήμας, Ξενοφών Αναστασιάδης, Πέτρος Γαβριήλ, Παντελής Κασάπογλους, Λεωνίδας Κυβετός, Πλάτων Μαζαράκης, Παναγιώτης Σκλάβος, Παντελής Τσουρουκτσόγλους, Παναγιώτης Ταμδάκης, Σοφοκλής Αναστασιάδης, (ιατρ.). Σταύρος Δεπάστας, Σπυρίδων Λαδδαΐος,

Σοφοκλής Μαλίδης, Στέφανος Παπαμιχάλης, Στέφανος Παπαζαφειρόπουλος, Σωκράτης Σωλομονίδης, Σωκράτης Σεφεριάδης, Σωκράτης Ωνασής, Τάσος Αργυρόπουλος, Φιλοποίμην Αργυρόπουλος, (ιατρ.), Χρήστος Βαρουτσής, Χρήστος Αρώνης, Χαράλαμπος Ορεστιάδης.

Ενώ ταῦτα συνέβαινον ἐν τῇ Ἰ. Μητροπόλει ἀγῆματα πεζοναυτῶν ἐξελεθόντα ἐξ ὄλων τῶν πλοίων τῶν συμμαχῶν δυνάμεων ἐτάχθησαν φρουροὶ τοῦ οἰκείου ἔκαστον προξενείου.

Τὴν ἐπιούσαν, ἡμέραν Πέμπτην, ἐν μέσῳ τοῦ ἑορτάζοντος λαοῦ τῆς ἐλευθερωθείσης πόλεως, ἐκ τῶν μεταγωγικῶν πλοίων ἀπεβίβασθησαν εἰς τὴν σμυρναϊκὴν προκουμαίαν οἱ εὐσταλεῖς ἄνδρες τῆς Α' μεραρχίας τοῦ ἑλλην. στρατοῦ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ συνταγματάρχου κ. Ζαφειρίου. Ἐπὶ τῆς προκουμαίας καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀποβάσεως κατέφθασεν ὁ Σ. Μητροπολίτης ἡμῶν μετὰ τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἐν ἑορτασίμῳ ἀμφιέσει καὶ δακρύων προῦπάντησε τὸν ἀποβιβαζόμενον στρατὸν, κλίνας δὲ τὰ γόνατα μετὰ τοῦ Συνταγματάρχου τῆς Α' Μεραρχίας κ. Σ. Κυριακοπούλου καὶ τοῦ Ἑλληνος Ἀρμοστοῦ κ. Ηλ. Μαυρουδῆ πλοιοάρχου τοῦ «Αβέρωφ» καὶ ὄλων τῶν παρεστώτων μετὰ συγκινήσεως ἠσπάσθη τὴν κυανόλευκον σημαίαν καὶ ἠύλησεν τὸν ἐλευθερωτῆν

στρατὸν καὶ τοὺς διοικητὰς αὐτοῦ.

Ἐπὶ τούτοις δ' ἐψάλη τὸ «Βασιλεῦ Οὐράνιε» καὶ τὸ θαυμάσιον Χριστὸς Ἀνέστη,

«Ἐλευθέρα μὲν ἡ χτίσις γνωρίζεται
Υἱοὶ δὲ φωτὸς οἱ πρὶν ἐσκοτισμένοι·
Μόνος στενάζει τοῦ σκότους ὁ προστάτης
Νῦν εὐλογεῖται συντόμως τὸν αἴτιον
Ἢ πρὶν τάλαινα τῶν ἔθνων παγκληρία».

Μετὰ τοῦτο δ' ἐπνελθὼν εἰς τὴν Ἰ. Μητροπόλιν ὁ Σ. Μητροπολίτης ἀπηύθυνε πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα :

Παρισίους

Πρόεδρον Ἐλευθέριον Βενιζέλον
«Θραῦσις δεσμῶν σιληρᾶς δουλείας, πλήρωσις φλογερῶν πόθων αἰῶνων ὄλων, ἔνωσις παγκάλου Ἰωνικῆς νύμφης μετὰ Μητρός, ἐνδοξος ἀνάστασις Γένους κορυφώνουσιν ἀγαλλίασιν Μικρασιατῶν. Σμύρνη ἐπὶ κεφαλῆς πάντων στρέφει εὐγνώμονα λογισμὸν πρὶς Μέγαν Ἐλευθερωτῆν. Εὐλαβῶς τηρεῖ ὑμετέρας ἐντολὰς ἀρθεῖσα εἰς ὕψος περιστάσεων. Αναμένομεν ἐναγωνίως ἐν μέσῳ ἡμῶν ἐνδοξὸν παρουσίαν ὑπερόχου Ἀρχηγέτου, ὃν εὐλογοῦσι γενεαὶ ζώντων καὶ νεκρῶν. Ζῆθι· Μητροπολίτης Χρυσόστομος μεθ' ἀπάσης Σμύρνης».

Δυστυχῶς τὸ οὕτω λαμπρῶς καὶ ἐν γενικῇ χαρᾷ καὶ εὐλογίαις ἀρξάμενον ἔργον, ἐπὶ τινὰς στιγμὰς συνεσκίασεν ἀπονενομημένη καὶ ἀπελπις ἀπόπειρα ἐνόπλου ἀντιστάσεως φανατικῶν τινῶν καὶ

τυφλωττόντων πρὸ τοῦ τετελεσμένου γαγονότος Τούρκων, οἵτινες δολίως ἐπιτεθέντες κατὰ τοῦ προελαύνοντος πρὸς τὸ διοικητήριον ἑλληνικοῦ στρατοῦ, περιστοιχουμένου ὑπὸ ἀπείρου πλήθους ἀόπλων καὶ φιλησύχων πολιτῶν, ἐφόνευσαν δύο γενναίους ἄνδρας ἐκ τοῦ στρατοῦ, τὸν Βασίλειον Δαλάρην καὶ Γεώργιον Παπακώσταν, καὶ πολλοὺς ἐκ τοῦ λαοῦ, ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδιὰ. Ἐν τούτοις ὅλος οὗτος ὁ θόρυβος καὶ ἡ ἐξ ἐνέδρας παρασπονδία κατεστάλη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τῆς κατοχῆς ἐν διαστήματι βραχυτέρῳ τῆς μιᾶς ὥρας, συλληφθέντων τῶν ἐνόχων καὶ ὑποβληθέντων εἰς ἀνάκρισιν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν 3 Μαΐου ἐν μέσῳ συρροῆς κόσμου πρωτοστατούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Σμύρνης καὶ Ἡλιουπόλεως καὶ τοῦ ἐπισκ. Ξανθουπόλεως, παρουσίᾳ ἀντιπροσώπων τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ὑγιονομικῆς ὑπηρεσίας, ἐτελέσθη ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία τῶν δύο φονευθέντων στρατιωτῶν, μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁποίας ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης ἡμῶν εἶπε τὸν ἑξῆς ὡραῖον λόγον :

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ Εἰς τοὺς ΔΥΟ ΦΟΝΕΥΘΕΝΤΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΣ.

»Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς Διαθήκης, ἧς ἔτετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός· καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς

αίματοχυσίας οὐ γίνεται ἄφεις,» (Εβρ. 9,20).

Ἀδελφοί,

Αὐτὰ τὰ τρομερὰ λόγια, λέγει ὁ Απόστολος Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Εβραίους ἐπιστολὴν, καὶ αὐτὰ εἶναι μία μεγάλη ἀλήθεια εἰς τὸν αἰῶνα.

Καὶ παρατηρήσατε· ὡσὰν νὰ μὴ ἦρουν τὰ τόσα καὶ τόσα ποταμῶν δὴν μάτην χυθέντα ἐν τῇ Μικρασίᾳ ἀθῶα χριστιανικά μας αἵματα· ἦτον ἄνωθεν ὠρισμένον, ὡς φαίνεται, νὰ βλέπωμεν καὶ ἐν μέσῃ Σμύρνη χωρὶς πόλεμον χυόμενα καὶ τῶν ἀνδρείων μας στρατιωτῶν τὰ πολύτιμα αἵματα, καὶ νὰ κλαίωμεν τοὺς γενναίους μας ἄνδρας, ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐφοβήθη ὁ θάνατος καὶ τῶν ὁποίων τὴν πολυτίμητον ζωὴν δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐγγίσῃ καὶ ἐφείσθη ὁ θάνατος εἰς τὰ τίμια πεδία τῶν μαχῶν καθὼς καὶ ἐκείνων ὅσοι ἀμέριμοι ἔτρεχον μετὰ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ στρατοῦ νὰ πῖωσι τὸ ποτήριον τῆς χαρᾶς διὰ τὴν ἐλευθερίαν μας.

Οἱ ἐξ ἐνέδρας οὗτοι θάνατοι, καὶ διότι εἶναι θάνατοι δόλιοι καὶ ἀνόσιοι καὶ διότι ἔλαβον χώραν καθ' ἃς εὐφροσύνης ὥρας ἢ πάγκοινος ἀγαλλίασις μέχρι διαρρήξεως πλημμυρεῖ τὰ στήθη μας καὶ διὰ τοῦτο μόνον δάκρυα ἀνεκφράστου χαρᾶς ἔπρεπε νὰ πλημμυρῶσι τὰς καρδίας πάντων ἡμῶν, εἶναι δι' ἡμᾶς θάνατοι ἀπείρου ἀξίας καὶ τιμῆς, θάνατοι οἱ ὅποιοι πικραίνουσι βαθέως τὴν πάγκοινων

χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν, θάνατοι, διὰ τοὺς ὁποίους κανεὶς ὀφθαλμὸς δὲν μένει ἀδάκρυτος, εἶναι θάνατοι τοὺς ὁποίους ὅλοι κλαίωμεν ἀπαρηγόρητα.

Πλὴν, ἀδελφοί μου, οὐδὲν ἐκ τῶν συμβαινόντων ἐνταῦθα συμβαίνει μάτην· χωρὶς αἰματοχυσίας οὐ γίνεται ἄφεις· καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται. Ο νοῦς ἡμῶν δὲν δύναται νὰ προῖδῃ οἶα μεγάλα καὶ ὑψηλαὶ τῆς Θείας Προνοίας βουλαὶ τελοῦνται καὶ ὑπηρετοῦνται καὶ δι' αὐτῶν ἔτι τῶν μυσαρῶν κακουρημάτων, διὰ τῶν ὁποίων ρυπαίνεται ἔτι τὸ πρόσωπον τῆς γῆς αὐτὸ τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ἀπερχόμενον πλεον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου κόκκινον μιαρὸν θηρίον κατὰ τὴν Ἀποκάλυψιν.

Εκεῖνο τὸ ὁποῖον προσπίπτει εἰς τὴν πτωχὴν ἡμῶν ἀντίληψιν εἶναι τοῦτο, ὅτι διὰ πολλοστήν ἄλλ' ὑστάτην φοράν ἔπρεπε ν' ἀποδειχθῇ πρὸς οἷας δυνάμεις τοῦ σκότους, πρὸς οἷους ἀλάστορας δαίμονας τῆς κολάσεως ἦτον ἡμῖν ἡ πάλη καὶ ὁ ἀγὼν ἄχρι τῆς σήμερον, καὶ νὰ ἴδῃ καὶ πιστεύσῃ ὁ κόσμος οἷα ζοφερὰ δύναμις ἐπὶ ἑκατονταετηρίδας ὀλοκλήρους ἐβασάνιζε καὶ ἐτυράννει τὸ γένος τῶν ἀγίων καὶ τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ὁ κόσμος νὰ εἶναι ἐπιεικῆς καὶ δίκαιος κριτῆς, ἂν ἐν τῇ ὑπερβολῇ τῆς θλίψεώς του τὸ εὐγενές καὶ εὐσεβές ὀρθόδοξον ἡμῶν γένος ὄχι βεβαίως λησμονήσῃ τὴν

εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς καὶ τῶν λαμπρῶν του ἔθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν παραδόσεων καὶ ἀποδώσῃ ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, διότι τὸ τοιοῦτον δὲν θὰ γίνῃ ποτὲ οὐδὲ θὰ τὸ ἐπιτρέψωσι ποτὲ οἱ μεγάλοι μας ἀρχηγοί, ἀλλὰ ἂν δὲν ἀποδώσῃ καὶ καλὸν ἀντὶ κακοῦ κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Σωτῆρος καὶ Ἐλευθερωτοῦ τῶν ἀθανάτων ἡμῶν ψυχῶν. Ἀλλ' ἡμεῖς θ' ἀποδώσωμεν καὶ καλὸν ἀντὶ κακοῦ καὶ θὰ συχωρήσωμεν αὐτοῖς διότι οὐκ οἶδασι τί ποιοῦσι, διότι οὐκ οἶδασι οἷαν ἀνεκτιμήτου ἀξίας εὐεργεσίαν ἀφρόνως ἀποκρούουσι, κατὰ τίνος μεγίστου εὐεργέτου των πυροβολοῦσι, ἀφ' οὗ πυροβολοῦσι κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἦλθον φέροντες τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν καὶ εὐδαιμονίαν ὄχι μόνον εἰς τὰ χριστιανικά φύλα, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τάλαιπῶρους καὶ ἀδελφοὺς μας τούρκους τῆς Ανατολῆς.

Ἀδελφοί, ἦτον προωρισμένον νὰ πέσωσι καὶ οἱ ἀνδρείοι μας οὗτοι, διότι χωρὶς αἰματοχυσίας ἄφεις καὶ ἐλευθερία οὐ γίνεται καὶ διότι διὰ τοῦ χυθέντος ἐν τῇ ὥραίᾳ μας πόλει αἵματος τῶν ἀπελευθερωτῶν μας ὑπεγράφη ἡ συνθήκη τῆς ἐνώσεως τῆς πόλεως τῆς ὠραίας μας Ἰωνίας μετὰ τῆς μεγάλης καὶ ἐνδόξου πατρίδος μας Ἑλλάδος.

Μόνον ἡμεῖς ἄς παρακαλέσωμεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὅπως εἰσακούων τὰς πρεσ-

βείας τῶν τόσων μαρτύρων τῆς Φυλῆς καταστήσῃ ἀκατάλυτον τὴν διὰ τοῦ πολυτίμου αὐτῶν αἵματος δωρηθεῖσαν ἐλευθερίαν.»

Αὐθμερὸν δὲ ἐπιτελῶν μέγιστον χριστιανικὸν καθῆκον ὁ Σ. Μητροπολίτης ἐπισκέψατο τοὺς διὰ τὰς ταραχὰς τῆς προτεραίας συλληφθέντας τούρκους, ὅπως ἴδῃ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν καὶ παραμυθήσῃ διὰ τὴν δυστυχίαν καὶ ἐνθαρρύνῃ τοὺς ἀδίκως φοβουμένους τὴν Ἑλληνικὴν κατοχὴν, συστήσας αὐτοῖς ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δικαιοσύνην, ἀπέναντι τῆς ὁποίας πάντες οἱ πολῖται ἀδιαφόρως φυλῆς καὶ θρησκευματος εἶναι ἴσοι. Ἡ ἀσυνήθης αὕτη διὰ τὰς τουρκικὰς ἀντιλήψεις πρῶξις τοῦ ἡμετέρου ποιμενάρχου συνεχίησε τοὺς χρόνους ἔτι ὑπερηφάνους καὶ ὑπεροπτικούς τούρκους, ὧν πολλοὶ καὶ δὴ οἱ μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι διεβεβαίωσαν τὴν Ἀ. Σ. περὶ τῆς προθυμίας αὐτῶν ὅπως ζήσωσι μετὰ τῶν συνοίκων λαῶν ἐν συμπονοῖᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐθνικῆς τῆς Σμύρνης ἀποκαταστάσεως ἡ Ἰ. Μητρόπολις κατέστη τὸ κέντρον πολυμεροῦς καὶ σπουδαιοτάτης ἐργασίας, ὡς ἐκ τοῦ κύρους, ὅπερ εἶχε καὶ ἔχει παρὰ τε τοῖς πολίταις ἐπὶ τοῦ καταλυθέντος καθεστῶτος καὶ παρὰ ταῖς Ἑλληνικαῖς πολιτικαῖς καὶ στρατιωτικαῖς ἀρχαῖς. Οὕτω δὲ ὁ Σ. Μητροπολίτης, ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας Σμύρνης καὶ τῆς Κοινοτήτος αὐτῆς κεφαλὴ, ἔλαβε καὶ λαμβάνει σωρείαν τηλεγραφημάτων συγχαρητηρίων, ὧν τὰ κυριώτερα δημο-

σιεύομεν κατωτέρω· αὐτὸν συγχαίρου-
σιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν συνοίκων
λαῶν, πρὸς αὐτὸν ἀποτείνονται οἱ
ὡς ἐκ τῆς μεταβολῆς τῶν πραγμά-
των, δι' ἓνα ἢ ἄλλον λόγον, ἐν δο-
κιμασίᾳ εὐρισκόμενοι τοῦρκοι· πρὸς
αὐτὸν ἀποτείνονται ἔσοι θελοῦσι γὰρ
κανονίσωσι τὴν θέσιν αὐτῶν ἀπέναν-

τι τῆς νέας καταστάσεως τῶν
πραγμάτων. Ὁ δὲ ἀκάματος ἱεράρχης
τοὺς πάντας δέχεται, εἰς οὐδένα τὴν
ἀρωγὴν αὐτοῦ ἀρνεῖται ἐν τῷ μέτρῳ
τοῦ δικαίου καὶ τοῦ δυνατοῦ, ὑπό-
δειγμα γινόμενος ἀκαμάτου φιλοπο-
νίας καὶ ἀνυποκρίτου προσηείας.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΙ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου
ληφθέντων τηλεγραφημάτων ἀναδημο-
σιεύομεν τὰ ἑξῆς :

ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις πανηγυρί-
ζουσιν ἐν ἐνθουσιασμῷ ἀγίῳ τὴν
ἀπαρχὴν τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν
7 ἀστέρων τῆς Αποκαλύψεως καὶ
τῶν λοιπῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἐκκλησιῶν.
Μέτοχοι τῆς μέχρι τοῦδε θλίψεως
αὐτῶν, γίνονται σήμερον μέτοχοι
καὶ τῆς χαρᾶς αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀπο-
βάσει Ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὴν
ἐνδοξον τῆς Ἰωνίας πρωτεύουσας.
Ἀσπαζόμεθα ὑμᾶς, ἀδελφεῖ ἀγαπη-
τὲ, καὶ δι' ὑμῶν τοὺς ἀγαπητοὺς
πασῶν τῶν Ἀσίᾳ Ἐκκλησιῶν ἐπὶ
τῇ ἐν Χριστῷ Ἀναστάσει τῆς Ἑλ-
λάδος εἰς ζωὴν νέαν, ἀνταξίαν τῶν
παθημάτων τῆς μακρᾶς τῆς Ἰω-
νίας δουλείας. Δεδοξασμένον εἶη

εἰς τοὺς αἰῶνας τὸ ὄνομα τοῦ
Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν !

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν

Διὰ δὲ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς στρατιω-
τικῆς Κατοχῆς συνταγματ. κ. Ζαφει-
ρίου τὸν Σ. Μητροπολίτην καὶ τὴν
ἐλευθέραν Σμύρνην συνεχάρη διὰ τοῦ
ἑξῆς τηλεγραφήματος ὁ ἀρχιστράτη-
γος τοῦ Ἑλλην. στρατοῦ, ἡμέτερος
συμπολίτης κ. Α. Παρασκευόπουλος.

«Θεσσαλονίκη 2 Μαΐου 1919.

Συνταγματάρχην Ζαφειρίου, Διοι-
κητὴν 1ης Μεραρχίας, Σμύρνην.

Παρακαλῶ διαβιβάσατε κατωτέρω
τηλεγράφημα εἰς Μητροπολίτην
Σμύρνης Χρυσόστομον. — Μετὰ παλ-
λομένης καρδίας συμμερίζομαι με-
γάλην χαρὴν ὑμῶν ἀγαπητῆς Σμύρ-
νης ἐπὶ στρατιωτικῇ καταλήψει πρω-
τεύουσας Ἰωνίας. Δεχθῆτε ἐπὶ εὐ-

φροσύνῳ γεγονότι τὰ θερμότατα
συγχαρητήριά μου καὶ διαβιβάσατε
ταῦτα λαῶ. Αἰσθάνομαι ὑπερηφά-
νειαν διπλῆν, ὑπάρξαντες συνεργά-
ται τοῦ μεγάλου ἀρχηγοῦ τῆς Φυ-
λῆς Βενιζέλου ἐν μέτρῳ δυνάμεως
μας συντελέσαντες ἀπελευθέρωσιν
περικαλλοῦς πόλεως.

Ὁ Αρχιστράτηγος Παρασκευόπουλος

ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣ)ΝΙΚΗΣ

Μητροπολίτην Χρυσόστομον

ὑπὸ τὴν ἡμετέραν προεδρείαν
κοινοτικὴ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Μα-
κεδονικῆς πρωτεύουσας ἀπευθύ-
νει ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν
εἰς τὴν Ὑ. Σ. καὶ τὴν ἑλληνικὴν
κοινότητα τῆς ἀπελευθερωθείσης
πρωτεύουσας τῆς Ἰωνίας καὶ ὀλό-
θερμα συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ἀνα-
κτῆσει τῆς περιποθήτου ἐλευθερί-
ας εὐχόμενοι ἵνα ἡ ἱερά καὶ γλυ-
κεῖα κυανόλευκος τῆς Μητρὸς Ἑλ-
λάδος σημαία ἀναπετασθῇ ὅσον
οὐπὼ καὶ εἰς ἅπασαν τὴν ἑλληνι-
κὴν Μικρασίαν.

Ὁ Θεσσαλονίκης Γεννάδιος

ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ Θ)ΝΙΚΗΣ

Μητροπολίτην Σμύρνης

Ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτεύουσας
τῆς Μακεδονίας ἀποστέλλει δι' ὑ-
μῶν εἰς τὸν ἀπελευθερωθέντα λα-
ὸν τῆς Σμύρνης ἀδελφικὸν χαιρε-
τισμὸν πανηγυρίζων μετ' αὐτοῦ

τὴν πραγμάτων τῶν ἐθνικῶν ἰ-
δεωδῶν.

Ὁ Δήμαρχος Θεσσαλονίκης
Ἀγγελάκης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Μητροπολίτην Χρυσόστομον
Σμύρνην

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ εὐτυχοῦς γεγονό-
τος δεχθῆτε ἐγκάρδια συγχαρητή-
ρια. Δι' αμμαντίδης

ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΤΟΥ Γ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ

Ἀθῆναι

Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην
Σμύρνην

Ἀμοιβαίους συγχαρητηρίους χαι-
ρετισμοῦς.

Γ. Φιλάρετος

ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

Θεσ)νική τῆ 16)5)19.

Μητροπολίτην Σμύρνης

Οἱ πρόσφυγες τῆς Μικρᾶς Ἀ-
σίας ἐν Μακεδονίᾳ πλήρεις χαρᾶς
ἀσπάζονται τοὺς ἀδελφούς των
ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐθνικῆς Ἀνα-
στάσεως.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου τῶν
προσφύγων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας
Γεώργιος Μαυρουδῆς, γενικὸς γραμ-
ματεὺς ἀρχιμανδρίτης

Κύριλλος Ζαχόπουλος

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΔΡΑΜΑΣ

«Μητροπολίτην Χρυσόστομον

Δράμα πανηγυρίζουσα ἀπελευθέρωσιν τῆς Ξακουσμένης Σμύρνης ὑποβάλλει ἱεροφάντη μεγάλης ἰδέας καὶ κυριωτέρῳ συντελεστῇ τονώσεως ἔθνικοῦ φρονήματος ὑποδούλων ἐν στιγμαῖς ἀπογοητεύσεως ἐγκάρδια καὶ ὀλόθερμα συγχαρητήρια».

Ο δῆμαρχος Δράμας

ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ελληνικὴν Κοινότητα

Σμύρνην

Επὶ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀπελευθερώσεως ἐναγκαλιζόμενοι ἀδελφικῶς ὑμᾶς κραυγάζομεν : Ζήτω ἡ Ἰωνία ! Ζήτω ὁ Βενιζέλος.

Ο πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἰωαννίνων.

Ἐπ. Βέλλης

Πολιτικοῦ Συλλόγου

Φιλελευθέρων Χίου

Μητροπολίτην Σμύρνης

Πολιτικὸς σύλλογος Φιλελευθέρων Χίου ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ εὐφροσύνου γεγονότος ἀπελευθερώσεως πρωτεύουσῃς Ἰωνίας συγχαίρει καὶ ἀπευθύνει δι' ὑμῶν ἀσπασμὸν εἰς τὸν ἀδελφὸν Σμυρναϊκὸν λαόν.

Ο ὑποπρόεδρος

Κωνσταντῖνος Πανάδης

Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ Ἐπιτροπῆς Κυπρίων

Μητροπολίτην Σμύρνης

Χριστὸς Ανέστη. Ἐκκλησία καὶ Κυπριακὸς Λαὸς εὐχονται εὐτυχίαν καὶ συγχαίρουσιν ὑμῖν ἐπὶ εὐκαιρίᾳ ἱερᾶς στιγμῆς. Οἱ συνεορτάζομεν μεθ' ὑμῶν μίαν τῶν εὐτυχιστέρων ἡμερῶν τοῦ νεωτέρου ἔθνικοῦ βίου μας. Παρακαλῶ διερμηνεύσατε εἰς τὸν ἀδελφὸν λαὸν τῆς Ἰωνίας τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς ἐκ μέρους τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, οἵτινες ἔχοντες πεποιθήσιν εἰς τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τῆς Ἀγγλίας ἀναμένομεν τὴν ἀπελευθέρωσιν.

Μητροπολίτης Κύπρου

Ἐπιτροπὴ τῶν Κυπρίων
2 Lancaster Street

Συγχαρητήρια τηλεγραφήματα πρὸς τὴν Ἀ. Σ. ἀπέστειλαν καὶ οἱ ἑξῆς :

1). Ἐνωσις φιλελευθέρων Λαρίσσης, 2). ὁ κ. Β. Μυστακίδης, 3). Γ. Χατζημιχάλης. 4). Μητροπολίτης Σάμου Κωνσταντῖνος, 5) ὑποστράτηγος Γ. Σ. Λιόλιος (Ἀθηνῶν), 6) Πατριωτ. Ἐνωσις (Ἀθηνῶν), 7) Γ. Θέμελης (Ἀμβέρσα), 8) Ἰω. Σάπαρης, (Ἀθῆναι), 9) Μιχ. Μακροάκης, 10) Συμεώνογλους καὶ Βασιλαζάκης (βουλευταί).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Πρὸς τινὰ τῶν τηλεγραφημάτων τούτων ἡ Ἀ. Σ. ἀπήντητε διὰ τῶν ἑξῆς :

Ἀρχιστράτηγον

Παρισκευόπουλον

Θεοσίνικην

Ἐνδοξος γενέτειρα περιφανεστάτη Σμύρνη μετὰ παλμῶν ἱερᾶς συγκινήσεως ἐδέξατο ἐνθουσιώδη ὑμῶν συγχαρητήρια. Εἴμεθα πάντες ὑπερήφανοι ὅτι ἐνδοξος Σμυρναϊκὸς γόνος, συνεργάτης μεγάλου Ἀρχηγοῦ φυλῆς προσήνεγκε μεγίστην συμβολὴν εἰς τὸ ἔργον ἀπελευθερώσεώς μας. Περιλούομεν ὑμᾶς διὰ δακρῶν εὐγνωμοσύνης καὶ περιρραίνομεν καὶ στεφανοῦμεν τετιμημένον μέτωπόν σας δι' ἀμαράντων ἀνθῶν καὶ στεφάνων θειθαλλοῦς Σμυρναϊκῆς δάφνης. Ζῆθι δεδοξασμένε συμπολίτα.

Μητροπολίτης Σμύρνης

Χρυσόστομος

Σωματεῖα καὶ Σμυρναϊκὸς λαὸς

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΑΘΗΝΩΝ

Μελέτιον καὶ Ι. Σύνοδον

Δεδοξασμένη Ἐκκλησία μαρτύρων περικλεοῦς Σμύρνης μετ' ἀπίρου εὐγνωμοσύνης καὶ συγκινήσεως δέχεται ἀδελφικὰ ἐνθουσιώδη συγχαρητήρια Ἐκκλησίας Ἑλλάδος καὶ Ἑλληνικῶν πόλεων συμμετεχουσῶν ἑορτασίμῳ ἡμῶν ἀγαλλιάσει.

Μόνον γλῶσσα ἀγγέλων δύναται παραστήσαι μέγεθος ἡμετέρας χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ ἀπίρου εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Κύριον τῆς δόξης διότι μαρτυρικὴ καὶ πάλαι καὶ νῦν Ἐκκλησία Σμύρνης ἠξιώθη πρώτη χαιρετίσαι ἐνδοξὸν ἡμέραν ἐλευθερίας καὶ τρισένδοξον σημαίνον Σταυροῦ. Ἐπικαλούμενοι εὐχὰς Συνόδου καταφιλοῦμεν πάντας ὑμᾶς ἀδελφικῶς.

Ο Σμύρνης Χρυσόστομος

μεθ' ἅπαντος κλήρου καὶ λαοῦ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἀπλευθερωμένος ἀπὸ σκληρᾶς δουλείας Ἑλλην. λαὸς Σμύρνης ἐδέξατο συγκεκινημένος ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν ἐνδόξου πρωτεύουσῃς Μακεδονίας. Ἀνταποδίδων ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἐπικαλεῖται παρομοίαν εὐλογίαν Θεοῦ καὶ ἐπὶ πάσαν ἀλύτρωτον Ἑλλην. χώραν ἐν Θράκῃ, Μακεδονίᾳ καὶ Ἀσίᾳ τῇ Μικρᾷ. Πάγκοινος ἀγαλλίασις πληροῖ στήθη πανελλήνων βλεπόντων ὀριστικὴν ἐνδοξὸν ἀποκατάστασιν φυλῆς.

Μητρ. Χρυσόστομος

Μετὰ κοινοτικῶν σωματίων καὶ

παντὸς ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τῷ Δημάρχῳ Θεσσαλονίκης

Ἀπαλλαγὴς σκληρᾶς δουλείας ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς Σμύρνης συγκεκινημένος ἔλαβε ἀδελφικὰς προσήσεις τῆς ἐνδόξου Μακεδονικῆς πρωτεύουσῃς. Ἀποδίδων ἀδελφικὰς προσ.

ρήσεις επικαλείται όμοιαν εύλογίαν Θεοῦ διὰ πᾶσαν ἑλληνικὴν ἀλύτρωτον χώραν Θράκης, Μακεδονίας καὶ Μ. Ασίας. Απειρος ἀγαλλίασις πληροῦ καρδίαν πανελλήνων ἐπὶ τῇ ἐνδόξῳ καὶ ὀριστικῇ ἀπελευθερώσει τῆς Φυλῆς.

Μητροπολίτης Χρυσόστομος
Κοινοτικά Σώματα καὶ σύμπας ὁ
συμριναϊκὸς λαός.

**Ιερωνύμῳ Ἀρχιεπισκόπῳ
Χίου**

Πλήρεις εὐγνωμοσύνης συμμετοχῇ ἡμετέρας ἀφάτου χαρᾶς γεγονότι ἡμετέρας ἀπελευθερώσεως σκληροῦ καὶ αἰωνίου ζυγοῦ πέμπτομεν ὑμῖν ἀδελφικὸν ἡμῶν χαιρετισμὸν μεθ' ὄλου κλήρου καὶ λαοῦ Σμύρνης.

Ο Σμύρνης Χρυσόστομος

Δημητρίῳ Ζαρίφῃ

Προέδρῳ Μικρασιατ. Συνδέσμου
Αλεξανδρείας

Ακράτητος ἐξ ἀγαλλιάσεως εὐχαριστῶ θερμῶς ὑμῖν καὶ ἅπασι μικρασιάταις ἐπὶ ἀποκτήσει ἐλευθέρων μας πατρίδος εὐχόμενος ἐνδόξῳ φυλῇ μας ἐμπλήρωσιν ἐθνικῶν ιδεωδῶν.

Ο Σμύρνης Χρυσόστομος

Μιχαήλ Συναδινῷ

Προέδρῳ Ελλ. Κοινότητος
Αλεξανδρείας

Παγκοσμίου ἐκπολιτιστοῦ Ομήρου πατρίς ἐλευθερωθεῖσα δεσμῶν ἐπαχθοῦς δουλείας ἀποστέλλει εὐγνώμονα ἀσπασμὸν φιλογενεσιότητι Κοινότητι ἐνδόξου πόλεως Μεγάλου Αλεξάνδρου παγκοσμίου ἤρωος καὶ ἀπαραμίλλου ἐκπολιτιστοῦ. Σᾶς ἐναγκαλιζόμεθα κλαίοντες ἐκ χαρᾶς ὡς παιδιά.

Ο Σμύρνης Χρυσόστομος

**Διοικητικῷ Συμβουλίῳ
Ὁργανώσεως τῶν ἐκ Τουρκίας
φοιτητῶν**

Συμμεριζόμενος ἀγαλλίασιν ὑμῶν ἐπὶ ἀνατολῇ φωτοβόλου ἡλίου ἐλευθερίας ἐπὶ φιλτάτου ἐδάφους δούλης πατρίδος επικαλοῦμαι ἐφ' ὑμᾶς ὑπεράφθονον εύλογίαν μεγάλου Θεοῦ τῶν πατέρων μας.

Ο Σμύρνης Χρυσόστομος

Σημ. τοῦτο ἐστάλη ὡς ἀπάντησις εἰς τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν ἐκ Τουρκίας φοιτητῶν ἐν Αθήναις :

Μητροπολίτην Σμύρνης
Ἐξάλλον ἐκ χαρᾶς πραγματοποιήσει ὀνείρων φυλῆς διὰ καταλήψεως ἄνθους Ἰωνίας καὶ περίξ ὑπὸ Ἑλλην. στρατοῦ Διοικητικὸν Συμβούλιον ὀργανώσεως τῶν ἐκ Τουρκίας φοιτητῶν επικαλούμενον εὐλογίας συγχαίρει ἐγκαρδίως».

**Αναπληρωτῇ Τοποτηρητοῦ
Μητροπολίτη Καισαρείας
Νικολάῳ καὶ Αγία Συναδινῷ.**

Ὡραία Ἰωνικὴ πρωτεύουσα ἐλευθερωθεῖσα δουλείας αἶρει ἐλευθέρως χεῖρας πρὸς τὸν Θεὸν πλήρης εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν θείαν εὐεργεσίαν, ἣν ἔλαβε. Εὐχεται ὅμοιαν ἄπειρον ἀγαλλίασιν διὰ πᾶσαν γωνίαν ἀλύτρωτου γῆς κληρὸν ἱερὸν τῶν προγόνων ἡμῶν. Ἰκετεύει Θεὸν ἀξιῶσαι κηρύξαι τὴν δόξαν Αὐτοῦ ὑπὸ οὐρανίους θόλους Αγίας Σοφίας συμπληροῦντας ἀρξαμένην πρὸ 466 ἐτῶν λειτουργίαν. Επι-

καλούμενοι εὐχὰς Αγίας Συνόδου ἀσπαζόμεθα ὑμᾶς ἀδελφικῶς.

Μητροπολίτης Σμύρνης
Χρυσόστομος
Κληρὸς καὶ λαὸς Σμύρνης

**Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου
καὶ Βουλευτὰς καὶ Κυπριακὸν λαόν.**

Ἀληθῶς ἀνέστη. Ἐκκλησία καὶ λαὸς Σμύρνης ἐκφράζουσιν ἀπείρους ἀδελφικὰς εὐχαριστίας, εὐχόμενοι, καθ' ἣν στιγμὴν θὰ λαμβάνητε τὸ παρόν μας τηλεγράφημα νὰ ψάλλητε καὶ ὑμεῖς διὰ τὴν ἐνδοξὸν μεγαλόνησον τὸ Χριστὸς Ἀνέστη.

Ο Σμύρνης Χρυσόστομος
Τὰ Κοινοτικά Σωματεῖα καὶ ὁ Λαὸς

ΤΟΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΑΙΣ

Εν τοῖς πρώτοις ἡ εὐγνωμονοῦσα Σμύρνη ἔσπευσε νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς μεγάλους αὐτῆς Ἐλευθερωτὰς πρὸς οὓς ἀπέστειλε τὰ ἑξῆς τηλεγραφήματα :

**Τῷ Μεγάλῳ Βασιλεῖ
τῆς Ἀγγλίας Γεωργίῳ**

Κλίνοντες εὐλαβῶς πρὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ κοσμοκράτορος θρόνου τῆς Υμετέρας Μεγαλειότητος χύνομεν δάκρυα εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς Σμύρνης, τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἀσιατικῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ προαιωνίου ζυγοῦ χάρις εἰς πανάγαθον καὶ παντοδύναμον καὶ δικαιοφρονεστάτην μεγαλοφροσύνην Υμετέρας θεοφιλοῦς Μεγαλειότητος, βασιλέως τῆς μεγίστης τῶν Ἀυτοκρατοριῶν, ὅσας ἐφωτισέ ποτε ὁ Ἥλιος ἐπὶ τῆς Γῆς. Βασιλεῦ εἰς τὸν αἰῶνα Ζήθι.

Ο Μητροπολίτης Σμύρνης

Χρυσόστομος

Τὰ κοινοτικά σωματεῖα καὶ ὁ
Ἑλληνικός λαὸς Σμύρνης

**Τῷ Βασιλεῖ
τῆς Ἑλλάδος Ἀλεξάνδρῳ**

Σμύρνη, πρωτεύουσα Ἀσιατικῆς Ἑλλάδος ἀπὸ αἰῶνων καταθλιβομένη ἐν δεσμοῖς ἀναστᾶσα νῦν ἀπὸ τοῦ τάφου διὰ τοῦ αἵματος τῶν τέ-

κνων τοῦ περιουσίουλαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐφ' οὗ Υμετέρα Μεγαλειότης ἀνάσσει, εὐχαριστεῖ Παντοδυνάμῳ Θεῷ καὶ Υμετέρα Μεγαλειότητι εἰς ἣν ἐπεφύλαξε Μέγας Θεὸς τῶν πατέρων μας τὴν χάριν ἵνα βασιλεύῃ ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τῇ μεγάλῃ καὶ ἐπιφανεῖ.

Ο Μητροπολίτης Σμύρνης

Χρυσόστομος

Κοινοτικά σωματεῖα καὶ Ἑλληνικός
λαὸς Σμύρνης

**Προέδρῳ
τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας
Πουαγκαρὲ**

Ἑλληνικῇ Σμύρνη, ἀπελευθερωθεῖσα τοῦ ζυγοῦ μακραίωνος δουλείας, ἐκφράζει βαθεῖα εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν πανένδοξον Πρόεδρον τῆς πανενδόξου Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ἡ ὁποία καθηγίασε διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος τῶν εὐγενῶν τέκνων τῆς καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ δικαιώματα ἀνθρώπου καὶ μᾶς ἔθηκεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ προαγωγῆς εἰς τὸν πολιτισμὸν. Δέξασθε, κύριε Πρόεδρε, τὰ αἰσθήματα τῆς βαθυτάτης ἡμῶν λατρείας πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπόν σας καὶ πρὸς τὸν μέγαν καὶ περικλεῆ Γαλλικὸν λαόν. Κλίνομεν γόνυ καὶ περιβρέχο-

μεν τὰς ἐλευθερωτικὰς χεῖράς σας διὰ δακρύων ἀνεκκλήτου εὐγνωμοσύνης.

Ο Μητροπολίτης Σμύρνης

Χρυσόστομος

Κοινοτικά σωματεῖα καὶ Ἑλλη-
νικός λαὸς Σμύρνης

Τῷ Βασιλεῖ τῆς Ἰταλίας

Βραχίονι ἰσχυρῷ Υμετέρας ἐνδόξου Μεγαλειότητος, φιλελευθέρου Ανακτος, φιλελευθέρων τέκνων ἐνδόξου ἰσαδέλφου Ἰταλίας, λυτρωθέντες πικρᾶς δουλείας ὑποβάλλομεν ἐν δάκρυσι γηθοσύνης αἰσθήματα αἰδίου εὐγνωμοσύνης καὶ αἰωνίου ἀφοσιώσεως.

Ο Μητροπολίτης Σμύρνης

Χρυσόστομος

Κοινοτικά σωματεῖα ὁ Ἑλλη-
νικός λαὸς Σμύρνης

**Τῷ Οὐέλσωνι
Προέδρῳ Ἡνωμ. Πολιτειῶν
τῆς Ἀμερικῆς.**

Ἰωνία, πατρίς μεγίστου ἐκπολιτιστοῦ σύμπαντος κόσμου Ομήρου, κοιτὶς ἀθανάτου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, γενέτειρα, τροφὸς πάσης ἐπιστήμης καὶ τέχνης, τόπος ἐπιχρυσῶν ἀστέρων Ἀποκαλύψεως, κέντρον πάσης συγχρόνου ἐμπορικῆς ἐκπολιτιστικῆς ἑλληνικῆς κινήσεως, ἀπαλλαγεῖσα δεσμῶν προαιωνίου δουλείας χάρις εἰς δικαιοφρονας καὶ Χριστιανικὰς Υμῶν

βουλὰς, ὑψοῖ ἐλευθέρας χεῖρας καὶ λογισμὸν πρὸς οὐρανόν, κλίνει γόνυ καὶ καταφιλεῖ Υμετέρας ἀπελευθερωτικὰς χεῖρας. Ἀποδιδομένη εἰς ἐλευθέραν ζωὴν, θὰ χύσῃ ἀνεσπερον φῶς ἑλληνικοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Δικαιοῦσα δὲ Υμετέρας μεγαλόφρονας προθέσεις θὰ φέρῃ φῶς καὶ εὐδαιμονίαν ἐκεῖ ὅπου ἐβασίλευσε τὸ ἔρεβος. Ζῆθι μέγαλε Πρόεδρε μεγίστου Χριστιανικωτάτου φιλελευθέρου Ἀμερικανικοῦ λαοῦ Οἴψαν.

Μητροπολίτης Σμύρνης

Μετὰ Κοινοτικῶν Ἀρχῶν καὶ σύμπαν-
τος λαοῦ

Τῷ Ἐλεμανσῶ

Πρὸς Υμᾶς, τὸν μέγιστον τῶν συγχρόνων φιλελλήλων, πρὸς Υμᾶς τὸν ἐνσαρκοῦντα τὴν σύγχρονον μεγάλην Γαλλικὴν ψυχὴν μὲ τὰ μεγάλα καὶ ὠραῖα ἰδεώδη τῆς τὰ ὁποῖα ἰδεώδη ἐξεπορεύθησαν τὸ πρῶτον ἀπὸ τὰς γελοέσσας ἀκτᾶς τῆς κοιτίδος παντὸς τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ, τῆς Ἰωνίας, πρὸς Υμᾶς, ὅστις διελύσατε τὸν ζόφον τὸν σκοτίζοντα ἐπὶ τόσους αἰῶνας τὸν φαιεινὸν ὀρίζοντα τῆς Ἀσιατικῆς Ἑλλάδος, πρὸς Υμᾶς, τὸν ἐλευθερωτὴν καὶ Σωτῆρά μας, ἡ Σμύρνη, ἡ πρωτεύουσα ὅλης τῆς Ἀσιατικῆς Ἑλλάδος μετὰ δακρύων ὑποβάλλει βαθεῖα αἰσθήματα σεβασμοῦ εὐγνωμοσύνης καὶ αἰωνίου ἀφοσιώσεως καὶ λατρείας. Εἴμεθα ὑπερήφανοι διότι ἡ εὐγενὴς Γαλλία, προνομιούχος τὴν σήμερον κληρονόμος τοῦ ἀρχαίου ἐλ-

ληνικῷ πολιτισμοῦ, ἐπαναφέρει αὐτὸν εἰς τοὺς ἀρχαίους καὶ πρώτους αὐτοῦ σκαπανεῖς.

Ζῆθι Γαλλία, ἡ γεννώσα ἄνδρας ὡς τὸν Κλεμανσώ.

Μητροπολίτης Σμύρνης

Χρυσόστομος

Κοινοτικά Σωματεῖα μεθ' ἅπαντος Λαοῦ

Τῷ Οὐράνδι

Περικαλλῆς Ἰωνία, κέντρον ἀρχαίου ἐνδόξου ἑλληνολατινικοῦ πολιτισμοῦ, ὁπόθεν ἡ Ἐλεατική καὶ ἡ Πυθαγόρεια Φιλοσοφία μετεφύτευθησαν εἰς ἐνδοξον, γῆν Σικελίας καὶ Ἰταλίας, ἀποδιδόμενη εἰς ἐλευθερίαν πρὸς ἐπ' ἀνάδοδον εἰς ἀρχαίας ἐνδόξους ἡμέρας της χάρις εἰς μεγαλόφρονας καὶ δικαιοφρονες λογισμοὺς ἀδελφοῦ Ἰταλικοῦ λαοῦ, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ὁποίου ἵσταται ὁ μέγας σύγχρονος πολιτικός Του Νουῦς, ἡ Υμετέρα Εξοχότης, ὑποβάλλει ὑμῖν αἰσθήματα αἰωνίου εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ ἀπεριορίστου.

Μητροπολίτης Σμύρνης

Χρυσόστομος

Μετὰ Κοινοτικῶν ἀρχῶν καὶ σέμ. πανος λαοῦ

Τῷ Λούδ Τζώρτζ

Πρὸς Σὲ τὸ ἴνδαλμα τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ, ὅστις εἶσαι ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἀκάμπτου θελήσεως καὶ ὁ ἥρωος τῶν μεγαλεπηβόλων κοσμοϊστορικῶν βουλῶν καὶ ἀποφάσεων, ὅστις ἐξέτεινας τὴν κραταιάν σου χεῖρα καὶ ἠλευθέρωσας προαιωνίου δουλείας καὶ ζόφου τοὺς φαιδροτέρους τόπους τοῦ ἐνδόξου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἡμεῖσοι Ἴωνες ἀποτεινόμενοι περιβρέχομεν διὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης τὰς χεῖράς σου περιρραίνομεν μετὰ εὐχαλεῖς δάφνας τὴν ὑπερήφανον καὶ μεγαλοφυᾶ κορυφήν σου καὶ εὐχόμεθα ταπεινῶς εἰς τὸν Κύριον τῆς δόξης νὰ τηρῇ τὸν μέγαν τοῦ Μεγάλου Ἀγγλικοῦ Ἔθνους Ἡγέτην καὶ πρωθυπουργὸν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ ἵνα τὸν ὀδηγῇ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν καὶ ἀπὸ μεγαλείου εἰς μεγαλεῖον. ΖΗΘΙ καὶ βασίλευε κοσμοκράτωρ Βρεττανία.

Ο Μητροπολίτης Σμύρνης

Χρυσόστομος

Μετὰ Κοινοτικῶν Ἀρχῶν καὶ σέμ.

παντος λαοῦ

ΛΟΓΟΣ Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ
ΕΝ ΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚῳ ΝΑῶ ΤΗ 5 ΜΑΪΟΥ 1919

Τὴν 5 Μαΐου, Κυριακὴν τῆς Σαμαρείτιδος, ἧς ἐπώνυμος εἶνε ὁ Μητροπολιτικός ἡμῶν ναός, ἡ Α. Σ. δι' ἐγκυκλίου ἀπὸ τῆς προτεραίας προκαλέσας εἰς πάνδημον δέησιν τὸν λαόν, ἐτέλεσε τὴν θεῖαν λειτουργίαν καὶ κατ' αὐτὴν ἀπήγγειλε τὸν ἐξῆς πανηγυρικὸν ἱκετήριον :

«Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς ἐγὼ εἰμὶ ὁ λαλῶν σοι (Ἰωάν. 4,25.26).

Ὡ γλυκύτατε ἡμῶν Ἰησοῦ, Μεσσία τοῦ Γένους ἡμῶν, Μεσσία τοῦ περῖουσίου τούτου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ εὐλογημένου νέου Ἰσραὴλ, Σὺ, ὁ μὴ ἀπαξιώσας νὰ ζητήσης χεῖλη ὡς τὰ τῆς Σαμαρείτιδος, διὰ νὰ ἐξαγγείλωσιν εἰς ὅλην τὴν Σαμαρείαν καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὴν μεγάλην Σου δωρεάν, τῆς ὁποίας Σὺ ἦσο ὁ κομιστής, λέγων εἰς αὐτήν, ἀποκρούουσαν κατ' ἀρχὰς ἀφρόνως αὐτήν, «εἰ ἤδαις τὴν δω-

ρεάν τοῦ Θεοῦ καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν».

Σὺ ὁ ἀποκαλύψας εἰς τὴν Σαμαρείτιδα ταύτην γυναῖκα τὸ μυστήριον τὸ κεκρυμμένον ἐπὶ γενεῶν γενεῶν ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ εἰπὼν εἰς αὐτὴν ἀμφιβάλλουσαν ἀκόμη διὰ τὴν μεγάλην ἀποκάλυψιν καὶ ἀπόκτησιν τῆς δωρεᾶς Σου τὸ «ἐγὼ εἰμὶ ὁ λαλῶν σοι», Σὺ ὁ ἐρχόμενος ἐν δυνάμει Μεσσίου, ὁ λεγόμενος Χριστός, κίνησον σήμερον καὶ τὰ ἐμὰ ταπεινὰ καὶ ἀμαρτωλὰ χεῖλη καὶ δός μοι ρῆμα τῷ εὐαγγελιζομένῳ δυνάμει πολλῇ, ἵνα ἐξαγγείλω εἰς τὸν περιεστῶτα τοῦτον λαὸν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ τῶν πατέρων μας, τὰ ὑποῖα, Κύριε, ἡ δεξιὰ Σου ἡ κραταιὰ καὶ ὁ βραχίων Σου ὁ ὑψηλὸς ἐποίησε καὶ ποιεῖ διὰ τῶν νέων τούτων ἡρώων καὶ μαρτύρων τῆς πίστεώς Σου εἰς τὸ Γένος μας !

Ὡ ἱσπόστολε καὶ Φωτιστὰ τῆς Σαμαρείας, μεγαλομάρτυς Φωτεινῆ, ἡ ἀξιωθεῖσα σὺ πρώτη ν' ἀ-

κούσης ἐκ τῶν ἀθανάτων χειλέων τοῦ Σωτῆρος καὶ ἐλευθερωτοῦ ἡμῶν Χριστοῦ τὸ μέγα μήνυμα ὅτι «ἐγὼ εἰμι ὁ λαλῶν σοι», φώτισον τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ἐνίσχυσον τὴν ἐμὴν διάνοιαν καὶ πλάτυνον τὴν ἐμὴν καρδίαν, ἵνα αὐτὸς ἐγὼ πρῶτος δεχθῶ ἀξίως τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀξίως τῆς μεγάλης ταύτης τῶν κατὰ Ανατολὰς Χριστιανικῶν λαῶν ἑορτασίου ἀγαλλιάσεως λαλήσω καὶ ἐξαγγείλω τὰ μεγαλεῖα τοῦ ἐπιφανέντος καὶ ἀποκαλυφθέντος ἡμῖν σήμερον Σωτῆρος καὶ ἐλευθερωτοῦ ἡμῶν Χριστοῦ!

Εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον ἔστω τὸ ὄνομά Σου, Ἐλευθερωτά, τὸ ὑπερύμνητον καὶ ὑπερυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας. Εὐλογοῦμέν Σε Πάτερ ἀναρχε, Υἱὲ γεννητὲ καὶ Πνεῦμα τὸ Πανάγιον, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν Σου καὶ ἐπέστη τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τῆς ἡμετέρας γενεᾶς.

Εὐλογοῦμέν Σε ὅτι οἱ πόθοι τῶν αἰώνων εἶρον τὴν πλήρωσιν αὐτῶν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις χρόνοις, κατὰ τοὺς ὁποίους ἐκτός τῆς πίστεως τῶν πατέρων καὶ τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐλπίδος οὐδὲν ἄλλο εἶχεν ἀπομείνη εἰς τὸ ἔθνος μας πρὸς πάρηγοριάν του. Εὐλογοῦμέν Σε ὅτι ἤρξατο ἡ πραγματοποιήσις τῶν μεγάλων ἐλπίδων, διὰ τὰς ὁποίας τὸ Γένος ἡμῶν ἐν ἐκτενείανύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῖον τῷ Θεῷ ἔζη καταδοκοῦν τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν. Εὐλογοῦμέν Σε ὅτι Ἰησοῦς

ὁ λεγόμενος Χριστὸς, ὡς ἔλεγεν ἡ Σαμαρεῖτις, ὁ Σωτὴρ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἔρχεται πλέον ἐν δυνάμει, καὶ εἰσι πολλοὶ τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει» (Μάρκ. 9,1.)

Εὐλογοῦμεν σε ὅτι ἀπαρχὴ τῆς ἀναστάσεως τῆς φυλῆς ἡμῶν καὶ τῆς ἀνιδρώσεως τῆς ἐνδόξου βασιλείας τοῦ Χριστοῦ κατὰ Ανατολὰς ἐσμέν ἡμεῖς οἱ ἐν τῇ μυριάδῳ καὶ περιφανεστάτῃ ταύτῃ μικρασιάτιδι πόλει τῆς Σμύρνης οἰκοῦντες Ἴωνες, ἐξ ὧν καὶ ἀπεκλήθησαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων κατακτητῶν μας Ἴωνες (Γιουνάν) καὶ ὅλοι οἱ πανταχοῦ γῆς πανέλληνες ἀδελφοί μας.

Εὐλογοῦμέν Σε, διότι πραγματοποιεῖται ὅ,τι προεῖπον οἱ προφήται, ὁρίσαντες μάλιστα καὶ τοὺς χρόνους καὶ τοὺς καιροὺς, καὶ διὰ στόματος τοῦ ἀνδρὸς τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ὀνείρων ὑπὲρ τοῦ περιουσίου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ προφήτου Δανιήλ, ἀκριβολογήσαντος μάλιστα καὶ εἰπόντος «μακάριος ὁ ὑπομείνας καὶ φθάσας εἰς ἡμέρας χιλίας τριακοσίας τριάκοντα πέντε» (Δαν. 12), τοῦθ' ὅπερ ὁρίζει τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως μέχρι τῆς ἐξαφανίσεως ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου τοῦ βδελύγματος τῆς ἐρημώσεως καὶ τοῦ κοκκίνου θηρίου, κατὰ τὴν Ἀποκαλυψιν. Εὐλογοῦμέν Σε, διότι τελεῖται ὅ,τι προεφήτευσαν οἱ ἀπόστολοι καὶ εὐ-

αγγελισταί, ὁρίσαντες ἐπακριβῶς τὰ πάντα διὰ τοῦ πρὸ μικροῦ τελείως ἐκπληρωθέντος «καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθιῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν» (Λουκ. 21, 24), οἱ ὁποῖοι καιροὶ δὲν εἶνε ἄλλοι οὐδὲ διάφοροι εἰμὴ αὐτοί, καθ' οὓς **πρῶτον** ἡ Ἱερουσαλὴμ ἔπαυσε πλέον νὰ πατῆται ὑπὸ τῶν ἀπίστων καὶ ἀθέων ἐθνῶν ὡς ὀφθαλμοφανῶς πλέον βλέπομεν τοῦτο, καὶ **δεύτερον** καθ' οὓς πληροῦνται πλέον οἱ καιροὶ ἐθνῶν καὶ πάντα τὰ ἔθνη διὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν καλοῦνται εἰς τὴν πάγκοινον πανδαισίαν καὶ εὐωχίαν τῆς ἡθικῆς ἐνότητος ὅλων τῶν ἐλευθέρων λαῶν ἐπὶ τῶν κοινῶν ιδεωδῶν τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀδελφότητος, τὰς ὁποίας ιδέας κατέστησαν κοινὸν κτῆμα ὅλων τῶν πεπολιτισμένων λαῶν οἱ κοινοὶ ἀγῶνες καὶ θυσίαι καὶ τὰ κοινὰ συμφέροντα τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης. Εὐλογοῦμέν Σε διότι τελεῖται ὅ,τι ἐπὶ αἰῶνας ὄλους ὄνειροπόλησαν οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ ἐπροφήτευσαν καὶ αὐτοὶ διὰ τῆς παγκοίνου λαϊκῆς προφητείας, ἣν παρέδιδον ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν εἰς τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἐπιγόνους «πάλι μὲ χρόνια μὲ καιροὺς πάλι δικὰ σας θᾶναι» καὶ γίνονται ἰδικὰ μας, ἀφ' οὗ πράγματι καὶ ἐπακριβῶς συνεπληρώθησαν αἱ δεκατέσσερες γενεαὶ αἱ ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας Βαβυλῶνος ἄχρι τῆς σήμερον.

Εὐλογοῦμέν Σε διότι ὅ,τι ἐγένε-

το πρὸ ἑπταετίας μὲ τὴν προκαθήμενὴν τῆς περιμαχίτου μακεδονικῆς χώρας καὶ τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς Χερσονήσου πρωτεύουσαν, τὴν θεοφρούρητον πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης, τὴν ὁποίαν νὰ παραδώσῃ εἰς τὰς ἀητιήτους καὶ νικηφόρους Ἑλληνικὰς στρατιάς εὐμενῶς ἐκαρδόκει ἡ θεία πρόνοια τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐορτῆς τοῦ πολιοῦχου καὶ ἐφόρου τῆς πόλεως τοῦ μεγαλομάρτυρος καὶ ἀθλοφόρου Δημητρίου, τοῦτ' αὐτὸ ἐγένετο καὶ διὰ τὴν κατ' Ανατολὰς προκαθήμενὴν τῆς ὅλης μικρασιάτιδος ἑλληνικῆς χερσονήσου πρωτεύουσαν, διὰ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦτον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὴν περιφανῆ καὶ περικαλλεστάτην Ἰωνικὴν μας πρωτεύουσαν Σμύρνην, τὴν ὁποίαν κατέλαβε καὶ ἠλευθέρωσεν ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς πολιοῦχου καὶ ἐφόρου τῆς πόλεως ἡμῶν Ἀγίας Φωτεινῆς, καὶ σήμερον ἀκριβῶς ἡμέραν τῆς Σαμαρείτιδος συνήλθομεν ὅλη ἡ πόλις, ἡ λυτρωθεῖσα προαιωνίων δεινῶν καὶ δεσμῶν δουλείας, καὶ ἀναγράφει τὰ ἐλευθερίᾳ της καὶ εὐχαριστήρια πρὸς τὴν προστάτιδα καὶ πολιοῦχον καὶ ἑφορον τῆς πόλεως καὶ διὰ τῶν μεσιτειῶν αὐτῆς ἐπικαλεῖται ἐπ' αὐτὴν τὴν σκέπην καὶ εὐλογίαν τοῦ Παντοδυνάμου, Ὅστις μόνος ποιεῖ θαυμάσια πάντοτε ἐν τῷ Γένει μας. Εὐλογοῦμέν Σε τέλος διότι τὰ θαυμαστά τῆς Θείας Προνοίας ταῦτα ἔργα, πληροῦντα τὴν καρδίαν ἡ-

μῶν ἐξάλλου χαρᾶς, ἀγαλλιάσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ μᾶς χορηγοῦσι τὴν δύναμιν καὶ καλοῦσιν ἡμᾶς ν' ἀρθῶμεν εἰς τὸ ὕψος τῶν μεγάλων τούτων κοσμοϊστορικῶν περιστάσεων, μᾶς ἐνισχύουσι καὶ μᾶς καλοῦσι ν' ἀρθῶμεν ὑπεράνω τῶν κοινῶν καὶ μικρῶν ἀντιλήψεων, μᾶς ἐνδυναμοῦσι καὶ μᾶς καλοῦσι ν' ἀρθῶμεν καὶ ἀτενίσωμεν εἰς τὸ ὕψος τῆς λαμπρότητος τῶν ἐνδόξων παραδόσεων καὶ τῶν μεγάλων ὑποχρεώσεων τῆς φυλῆς μας, νὰ τανύσωμεν τὰς πτέρυγας ἡμῶν εἰς ὑψηλότερους ὀρίζοντας καὶ ν' ἀρθῶμεν ὑπὲρ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, τὸ ὁποῖον ἀκόμη εἶνε ἀτομιστικὸν καὶ συμπεροντολόγον καὶ ἐθνικιστικόν, καὶ νὰ ὑψωθῶμεν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν αἰῶνων, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀθάνατον καὶ αἰώνιον καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ καταργοῦνται καὶ ἐξαφανίζονται αἱ διακρίσεις καὶ διαφοραὶ ἀνθρώπου ἀπὸ ἀνθρώπου καὶ ἔθνους ἀπὸ ἔθνους· μᾶς καλοῦσι τέλος νὰ δοξάσωμεν τὸν Θεὸν ἡμῶν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι καὶ νὰ γονυπετήσωμεν πρὸ τῶν ἀνεξιχνιάστων βουλῶν τῆς Θεῆς Προνοίας, διότι ἀναβιβάζει τὸ Γένος ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀφανείας τῆς δουλείας καὶ τῆς κοπρίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐσηπόμεθα, εἰς τὸν θρόνον, εἰς τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δόξαν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, πρὸς δόξαν Χριστοῦ καὶ τοῦ πεπολιτισμένου χριστιανικοῦ κόσμου καὶ μάλιστα τοῦ ὀρθοδόξου τοιούτου, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῆς Θεσσαλονί-

κης καὶ τοῦ Ἰουστεφάνου Ἀστεως μέχρι τῆς Τραπεζοῦντος ὑφοῖ τὴν φωνὴν αὐτοῦ σήμερον καὶ μᾶς χαιρετίζει μὲ τὰ θαυμαστά ἐκεῖνα τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Τραπεζοῦντος τηλεγραφήματα, τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ὠραῖον τὸ τῆς Εκκλησίας τῆς Ελλάδος ἐπόμενον τηλεγράφημα :

«Πρὸς τὸν Σ. Μητροπολίτην

Σμύρνης

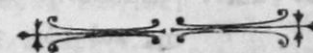
Ἑλληνικαὶ πόλεις πανηγυρίζουσιν ἐν ἐνθουσιασμῷ ἀγίῳ τὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀπολυτρώσεως ἐπτὰ αἰστέρων τῆς Αποκαλύψεως καὶ τῶν λοιπῶν ἐν Ἀσίᾳ Εκκλησιῶν. Μέτοχοι τῆς μέχρι τοῦδε θλίψεως αὐτῶν γίνονται σήμερον μέτοχοι καὶ τῆς χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀποβιβάσει Ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὴν ἐνδοξὴν τῆς Ἰωνίας πρωτεύουσιν. Ἀσπαζόμεθα ὑμᾶς, ἀδελφεῖ ἀγαπητέ, καὶ δι' ὑμῶν τοὺς ἀγαπητοὺς ἀγγέλους καὶ λαοὺς τῶν ἐν Ἀσίᾳ Εκκλησιῶν ἐπὶ τῇ διὰ Χριστοῦ Ἀναστάσει τῆς Ελλάδος εἰς νέαν ζωὴν, ἀνταξίαν τῶν παθημάτων μακρᾶς δουλείας. Δεδοξασμένον εἶη εἰς τοὺς αἰῶνας τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Εκκλησίας τῆς Ελλάδος».

Καὶ νῦν Τριάς, ὑπερούσιε, ὑπεράγαθε, παντοδύναμε, παντεπίσκοπε, ἀκατάληπτε, εὐπρόσδεκτος γενέσθω ἢ εὐχαριστήριος αὕτη δέησις καὶ ἱκεσία τῶν δούλων Σου ἐνώπιόν Σου σήμερον, ὅτε, ἵνα δανεισθῶ-

μεν τοὺς μεγαληγόρους λόγους Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, ἢ τῆς μεγάλης ἑορτῆς τοῦ Γένους ἡμῶν ἐπέστη ἡμέρα καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἦλθε, οἱ πόθοι τῶν αἰῶνων ἐπληρώθησαν καὶ χοροὶ ἀγίων προφητῶν καὶ ἀθλοφόρων μαρτύρων καὶ ἰσαποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν συνενοῦνται ἡμῖν ἐπυλογοῦντες αὐτοὶ τὰ πρὸ αἰῶνων προκατηγγελέμενα παρ' αὐτῶν μυστήρα, καὶ ἄγγελοι μετὰ ἀνθρώπων συνεορτάζουσι. Σήμερον ὅτε ὁ ἄδυστος πλέον τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐλευθερίας ἀνέτειλεν ἥλιος καὶ ὁ κατὰ Ἀνατολᾶς κόσμος τῷ φωτὶ τῷ ἀνεσπέρῳ καταυγάζεται καὶ ἡ σελήνη λαμπραῖς ταῖς ἀκτίσι τῷ κόσμῳ συνεκλαμπρύνεται· σήμερον ὅτε οἱ φωτοειδεῖς ἀπέρρες τῇ φαιδρότητι τῆς λάμπσεως τὴν οἰκουμένην καλλωπίζουσι καὶ αἱ νεφέλαι ὑετὸν δικαιοσύνης τῇ ἀνθρωπότητι οὐρανόθεν δροσίζουσι· σήμερον ὅτε τὸ πικρὸν ὕδωρ τῆς δουλείας εἰς γλυκύτητα μεταποιεῖται, ὅτε τοῦ παλαιοῦ θρήνου ἀπληλλάγημεν καὶ ὡς νέος Ἰσραὴλ διεσώθημεν, ὅτε τοῦ σκότους ἐλυτρώθημεν καὶ τῷ φωτὶ τῆς ἐλευθερίας καταναγασθῶμεν· σήμερον ὅτε τὰ ἄνω τοῖς κάτω συνεορτάζει καὶ τὰ κάτω τοῖς ἄνω συνομιλεῖ· σήμερον ὅτε γῆ καὶ θάλασσα τὴν τοῦ κόσμου χαρὰν ἑμερί-

σαντο καὶ ὁ κόσμος σύμπας εὐφροσύνης πεπλήρωται· σήμερον, ὅτε τὰ μεγαλεῖα τῶν θαυμάτων Σου ἀξίως νὰ διηγηθῶμεν καὶ ἐπαινέσωμεν μὴ δυνάμενοι ἐν κατανύξει ψυχῆς βοῶμεν :

Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα Σου καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων Σου. Μόνον πάρεσο, Κύριε, ἐν μέσῳ ἡμῶν ἀοράτως καὶ κατεύθυνον τὰ διαθήματα ἡμῶν καὶ σκέπε καὶ φρούρει ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ βιαίου συναντήματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ τὸν κατὰ Ἀνατολᾶς Χριστιανικὸν κόσμον, ἕως ἂν ἡ βασιλεία Σου ἐγκαθιδρυθῇ ἐν δυνάμει. Σκέπε καὶ φρούρει τὰς νικηφόρους καὶ ἀηττήτους σιρατιὰς τοῦ Σταυροῦ Σου εἰσερχομένας ἐν μέσῳ τῶν ἐτισκοτισμένων εἰς κατάντησιν καὶ ἀνάκτησιν τῆς ἐπηγγελμένης εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν γῆς καὶ φύλαξον αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ὑπὸ τὴν σκέπην Σου καὶ ὑπόταξον ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἡμῶν πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον, ἵνα οὕτω καὶ διὰ Ἀγγέλων καὶ διὰ ἀνθρώπων καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ δοξάζηται Σου τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Αγίου Πνεύματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

ΕΡΥΘΡΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ

Πρὶν ἢ ἡ Ἑλληνικὴ πατρίς ἐνιδρύσῃ μετὰξὺ ἡμῶν διὰ τῆς ἐλευθερίας τὴν πολιτικὴν εὐνομίαν εἶχε ἀποστείλῃ εἰς ἡμᾶς τὸ μέγα σύμβολον τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, τὸν **Σταυρὸν**, κομίζοντα τῆς παραμυθίας τὸ βάλαμον, τῶν πόνων τὸ μελίχιον μάλαγμα, τὴν πρόθυμον καὶ φιλάδελφον ἀντίψιν κατὰ τῆς ἀσθενείας. Τὸ ἐνδοξὸν σῆμα τῆς ἐρᾶς ἡμῶν θρησκείας εἶνε πρὸ παντὸς σῆμα φιλανθρωπίας καὶ ἀδελφώσεως, σῆμα αὐτοθυσίας καὶ συγγνώμης· εἰσχωρεῖ εἰς τὸ σκότος ὡς ἀκτὶς ἀληθείας· ἀγιάζει τὰς μεγίστας καὶ σπουδαιοτάτας ἐκφάνσεις τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ καὶ ἰδιοτικοῦ ἡμῶν βίου, ὡς σύμβολον θάρρους καὶ ἐμπιστοσύνης· κοσμεῖ τὸ πολεμικὸν ἡμῶν λάβαρον ὡς σύνθημα ἡμερώσεως, καὶ στολίζει τὸ πιλίκιον τοῦ στρατιώτου ἡμῶν ὅπως διηνεκῶς ὑπενθυμίζῃ εἰς αὐτὸν ὑπὲρ τίνων ἀρχῶν καὶ σκοπῶν ἀγωνίζεται.

Τὸ μεγαλάνυμον διεθνὲς χριστιανικὸν ἱδρυμα τοῦ «**Ερυθροῦ Σταυροῦ**» εἶνε μίξ τῶν μεγίστων ἐκδη-

λώσεων τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἡμετέρου χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ὑπὲρ τὰς ἄλλας θρησκευτικὰς ὀργανώσεις. Διὰ τοῦ ἔργου αὐτοῦ τὰ δεινὰ τοῦ ἀπανθρώπου πολέμου εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ εἰς τὰς χώρας τὰς ἐμπολέμους μετριάζονται ἐν τῷ μέτρῳ, καὶ ἡ σφαῖρα τοῦ ἐχθροῦ ἢ συντέμνουσα τὴν ζωὴν τοῦ γενναίου ὀπλίτου, καθίσταται ὀλιγότερον ὀδυνηρὰ ὑπὸ τὸ συμπαθὲς μεϊδίωμα καὶ τὴν ἀδελφικὴν θωπείαν τοῦ ἐπιδίδοντος τὴν πλιγγὴν, τοῦ προσφέροντος τὸ σωτήριον ἴσως φάρμακον, ποτήριον ἔτι ὕδατος ψυχροῦ.

Τοῦτο τὸ θαυμάσιον καὶ εὐεργετικὸν ἱδρυμα πρὸ παντὸς ἀπέστειλεν εἰς ἡμᾶς ἡ φιλότατη Πατρίς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐξόχου ἀσκητιᾶδος τοῦ κ. Τσουνοῦκα, καὶ ἡ ἐν μέσῳ ἡμῶν εὐεργετικὴ δρᾶσις αὐτοῦ προκαλεῖ τὰς εὐλογίας καὶ τὴν ἐγνωμοσύνην τοῦ κόσμου τῆς Σμύρνης καὶ τῶν περὶ αὐτὴν συνοικισμῶν. Ἐκ τῶν μηνιαίων στατιστικῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας δημοσιεύει, καταφαίνεται ἡ εὐρεῖα ἀκτὶς,

εἰς τὴν ὅποian ἡ εὐεργεσία αὐτοῦ ἐξετέθη. Ὡς μέγα σύμβολον τοῦ θριάμβου τῆς ἀδελφώσεως τῶν ἀνθρώπων κατὰ τῆς μισαλλοδόξου ἀποκλειστικότητος, ὁ Ἑλληνικὸς **Ερυθρὸς Σταυρὸς** παρέσχε τὴν πρόθυμον αὐτοῦ ἀρωγὴν ἐξ ἴσου πρὸς τοὺς χριστιανοὺς καὶ τοὺς τούρκους καὶ Ἰσραηλίτας, ἐξίσου πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους καὶ καθολικοὺς, ὅσοι βεβαίως ἐπεζήτησαν τὴν βοήθειαν ταύτην. Οὕτω κατὰ τὸν μῆνα **Απρίλιον** εἰς τὸ παθολογικὸν, χειρουργικὸν καὶ ὀφθαλμολογικὸν τμήμα τοῦ Ἑλλ. **Ερυθρ. Σταυροῦ** ἐθεραπεύθησαν ἢ ἐνοσηλεύθησαν 3723 Ἑλληνες, 196 Τούρκοι, 95 Ἰσραηλίται, 57 Ἀρμένιοι καὶ 162 Καθολικοί. τὸ μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον ἐξετέλεσε 203 χημικὰς καὶ μικροβιολογικὰς ἀναλύσεις, καὶ τὸ φαρμακευτικὸν τμήμα ἐξετέλεσε δωρεὰν 4011 συνταγὰς καὶ ἐχορήγησεν εἰς πέντε τοῦ ἐσωτερικοῦ κοινότητος ἐπίσης δωρεὰν φάρμακα.

Καὶ ἦτο πάντως ἀναγκαιοτάτη ἡ τοιαύτη τῆς πατρίδος ἡμῶν βοήθεια· διότι τὰ ἀνεκδιήγητα τοῦ πολέμου δεινὰ, τὰ ὁποῖα ἡ κυβερνητικὴ ἀβελτηρία καὶ ἡ ἐπάρατος αἰσχροκέρδεια τῶν μὴ ἐχόντων οὐδεμίαν πατρίδα καὶ οὐδεμίαν θρησκείαν καιροσκοπῶν ἐγώστων εἶχον ἀπιστεῦτως πολλαπλασιάσθη, ἐδημιούργησαν διὰ τὴν αὐτάρκη καὶ, ὡς ὠνομάζετο, πτωχομόναν Σμύρνην, ὅρους βίου τερατώδεις, πρὸς οὓς μόνον ἴσως οἱ ἐν **Ρωσίᾳ** μετὰ τὸ 1917 δημιουργηθέντες τοιοῦτοι νὰ παρα-

βληθῶσι δύνανται. Ἡ πείνα καὶ αἰλοῖται βιωτικαὶ στερήσεις τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων, καὶ δὴ καὶ τῶν φαρμάκων, ἐξήντησαν τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν καὶ αἱ λοιμικαὶ ἀσθένειαι ἀπεδεικνύσαν τὸν πληθυσμὸν τῆς πόλεως, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὁ ἄγριος **Μολόχ** τοῦ πολέμου εἶχε πρότερον ἀφαρπάσῃ εἰς τὰ κατανγκαστικά ἐργα τοῦ ἐσωτερικοῦ τὰ 2)3 τοῦ ἀνδρικοῦ πληθυσμοῦ, τοὺς προστάτας τῶν οἴκων καὶ τροφεῖς αὐτῶν. Τὸν δαίμονα τοῦτον τῆς κηστροφῆς, ἔστω καὶ κατὰ τὴν ὑστάτην ὥραν, ἤλθεν ὁ Ἑλλ. **Ερυθρὸς Σταυρὸς** νὰ συντρίψῃ διὰ τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Τρεῖς εὐλογημένον ἔστω τὸ ὄνομα τῆς μεγάλης Πατρίδος καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀρωγὴν, διὰ τὴν περιστερὰν καύτην τοῦ **Νῶε**, τὴν προάγγελον ταύτην τῆς μεγάλης δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ. τῆς ἐλευθερίας! **Ἦνώτε, Ἑθνη, καὶ ἤττᾶσθε** ὅτι ἡ ἐλευθερία ἡμῶν εἶνε ἀληθής, διότι αὐτῆς προηγείται ὁ θεὸς **Σταυρὸς** τῆς ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας· **Ἦνώτε, Ἑθνη, καὶ ἤττᾶσθε**, ὅτι τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν προπορεύεται ἡ ἀγάπη καὶ ἀκολουθεῖ εἰς αὐτὴν ἡ συγγνώμη· **Ἦνώτε, Ἑθνη, καὶ ἤττᾶσθε** ὅτι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν καὶ ἐπικράτησιν καθαγιαίνει οὐχὶ τὸ αἷμα καὶ ἡ βία, τὸ πῦρ ἢ ὁ σίδηρος, ἀλλ' ὁ **Σταυρὸς**, τὸ νοσοκομεῖον, τὸ φάρμακον, ἡ περίθαλψις καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἐλέους. Ταῦτα εἶνε τὰ μεγαλεῖτερα σύμβολα ἡμῶν τῶν **Χριστιανῶν**. Εἶδετε αὐτὰ πρὸ μηνῶν ἐλθόντα ἐξ Ἀθηνῶν τῶν ἐγγύς καὶ μικρῶν τότε καὶ περιφρονουμένων, ἐξ Ἀμερικῆς σήμερον τῆς μεγάλης καὶ ἰσχυρᾶς καὶ πανευδαίμονος χριστιανικῆς χώρας. Ἰδέτε ταῦτα, σύνετε καὶ...**ἤττᾶσθε.** **Α.Ν.Δ.**

Η ΑΛΛΟΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ ΤΟΥ ΥΨΙΣΤΟΥ

«Αναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὅτι θαυμαστὰ ἐποίησεν ὁ Κύριος».

Καλέσατε ὄλους, ὄλους ὅσοι ποτὲ ἔδοκίμασαν τὸν βίαιον συγκλονισμόν τῆς **χαρᾶς**. Ερωτήσατε τὸν τυφλὸν, ὅστις ἐπανεῦρε τὸ φῶς τῆς γλυκείας ἡμέρας, τὸν δεσμώτην, ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ὁποίου ἔπεσον αἱ βαρεῖαι ἀλύσεις, τὴν μητέρα, ἣτις ἐνηγκαλίσθη τὴν προσφιλή κεφαλὴν ἐπανεληθόντος ἐκ τῆς ξένης τέκνου φιλιάτου. Ερωτήσατε τὸν φιλόπονον τοῦ Βελγίου ἐργάτην μετὰ τέσσαρα ἔτη ἐπανιδόντα τὰς πατρίους ἐστίας εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Λουβαίν καὶ τῶν Βρυξελλῶν, τὸν γενναῖον καὶ ἠρωϊκώτατον σέρβον ζισελθόντα εἰς τὸ ἐρημωθὲν Βελιγράδιον, τὸν μεγαλόφρονα γάλλον μετὰ ἡμισυν αἰῶνα εἰσελάσαντα νικητὴν εἰς τὸ Μῆτς καὶ τὸ Στρασβοῦργον. Ερωτήσατε τούτους ὄλους τί εἶναι χαρὰ, καὶ δοκιμάσατε ἔπειτα νὰ συγκρίνῃτε τοῦτο πρὸς ὅ,τι συναρπάζει σήμερον καὶ πληροῖ καὶ καίει τὴν Ἑλληνικὴν μας ψυχὴν εἰς τὸ θέαμα ὅτι τὸ γλυκὸ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα, ἡ φιλιότη μας Σμύρνη, τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος ὁ ἀτίμητος μαργαρίτης, ἀπεδόθη εἰς τὴν Μεγάλην

Μητέρα, καὶ ὅτι τὸ ἐπὶ 465 ἔτη σύμβολον τῆς ζωῆς ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους, ἡ μεγάλη τοῦ Βοσπόρου πόλις, ἡ Κων)πολις προσατενίζει τὴν κυανόλευκον τῆς ἐλευθερίας σημαίαν ἐν μέσῳ τῶν σημαῶν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς μεγαλοφροσύνης κατοπτριζομένην εἰς τὰ γαλανὰ κύματα πρὸ τῶν ἀρχαίων τοῦ Βυζαντίου τειχῶν, ὑπεράνω τῶν ὁποίων ἀθάνατος καὶ ἀγήρωσ ὑψοῦται τῆς Ἁγίας Σοφίας ὁ Θεσπέσιος θόλος.

Ναί, φλοι καὶ ἀδελφοὶ! Ἡ χαρὰ ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων σήμερον εἶνε ἀσύγκριτος, ἀνυπέρβλητος, ὅσῳ καὶ δικαιοτέρα εἶνε καὶ περισσότερον ἀμιγῆς. Πέντε αἰῶνες **ἀγωνίας, πόνου, ἐλπίδων καὶ ἐργασίας!** Ἰδοὺ εἰς τὰς τέσσαρας ταύτας λέξεις περικλείεται ὅλη ἡ αἰτία καὶ ἡ πηγὴ τῆς σημερινῆς ἡμῶν χαρᾶς. **III ἀγωνία** ἤρχισεν ἀπὸ τῆς 29 Μαΐου 1453, ὅτε τὸ ἔθνος ἔπεσε μετὰ τοῦ Ἀυτοκράτορος αὐτοῦ πατᾶ τὰ τείχη τῆς μεγάλης αὐτοῦ πρωτεύουσας καὶ ἀνέλαβε τὸ βαρὺ τῆς δουλείας φορτίον καὶ ἐσημείωσε τὸν δρόμον τοῦ νέου αὐτοῦ Γολγοθᾶ διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῶν τέκνων του, τὰ ὁποῖα ὡς γενίτσαροι ἠγωνίζοντο ὑπὸ τὴν οκίαν τῆς ἡμισε

λήνου, διὰ τοῦ ἀθρόου ἐξισλαμισμού τῶν πληθυσμῶν τῆς Μ. Ἀσίας, τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, διὰ τῆς σφαγῆς τῶν ἐπιφανῶν αὐτοῦ γόνων καὶ διὰ τῆς ἀγχόνης τῶν μεγάλων αὐτοῦ πατριαρχῶν καὶ ποιμένων.

Ο πόνος ἔτρωγε τὰ σπλάγγνα τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἔβλεπεν ὅτι ἐκάλυπτεν αὐτὸ τῆς δουλείας τὸ σκότος καθ' ὃν ἀκριβῶς γρόνον οἱ μεγάλοι προφήται καὶ ἱεροφάντα τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ διεσκόρπιζον εἰς τὴν Ἐδρῶπην ἀφειδῶς καὶ ἀφθόνως τοῦ ἀνθρωπισμοῦ τὰ ἀθάνατα φῶτα καὶ ὠδήγουν τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τοὺς μεγάλους τῶν νέων χρόνων ὀρίζοντας. Ω! δὲν ὑπάρχει μεγαλειότερος πόνος ἀπὸ τοῦ νὰ δοξάζεται καὶ προοδεύῃ ὁ ξένος μὲ τὴν περιουσίαν τὴν ἰδικὴν σου, σὺ δὲ ὁ νόμιμος αὐτῆς κληρονόμος ν' ἀπρακτῆς καὶ νὰ τήκεσαι φθίνων.

Εὐτυχῶς ὁ μῦθος τοῦ Επιμηθέως καὶ τῆς Πανδώρας εἶνε μῦθος Ἑλληνικός. Εἰς τὸ βάθος τοῦ μοιραίου ἐκείνου πίθου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξεπήδησαν τὰ δεινὰ τῆς ἀγωνίας καὶ τοῦ καρδιοβόρου πόνου ὑπελείφθη ἡ σάτειρα **ἐλπίς**. Ταύτην περισυνέλεξε τὸ ἔθνος εἰς τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ στρατιώτου αὐτοῦ βασιλέως κατὰ τὴν ὑστάτην λειτουργίαν ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς Ἀγ. Σοφίας, καὶ ἡ ποιητικὴ ψυχὴ ἐνὸς ὄλου λαοῦ, φαντασθεῖσα τὴν θείαν Πολιοῦχον τῆς Πόλεως, τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, ὡς ἄλλην

Νιόβην κλαίουσαν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς προσφιλοῦς πρωτεύουσας, ἀπέτεινε εἰς Αὐτὴν τοὺς παρηγόρους ἐκείνους στίχους.

Σώπασε, κυρὰ Δέσποινα,
καὶ σεῖς 'κόνες μὴ κλαῖτε,
Πάλι μέ χρόνους μὲ καιροῦς,
πάλι δικάσας θάνατι.

Καὶ ἡ τολμηρὰ αὕτη παρηγορία, ἡ ἐκπηδήσασα ἀπὸ τοῦ ἀγνίζοντος αἵματος Κωνσταντίνου τοῦ Παλαολόγου καὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ πεσόντων ἀρίστων ἀνδρῶν, διὰ μέσου τῶν καπνῶν καὶ τῶν ἐρειπίων τῆς καιαστροφῆς ἐπετερύγισε διὰ τῆς ἠρωϊκῆς Θράκης εἰς τὴν πολυπαθὴ Μακεδονίαν καὶ ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν βουνῶν καὶ ὄρεων ἀντήχησεν εἰς τὰς βαθυσκύους καὶ πολυδένδρους κοιλάδας, ὡς ἄσμα τοῦ ἡμιθέου τῆς ἐλευθερίας **κλέψτη** καὶ τοῦ ἐκδικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς τιμῆς **ἀρματωλοῦ**.

Καὶ εἶδεν ἐκκληκτος ἡ Ανατολὴ τὴν μοναδικὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐποποιίαν, τὴν ὁποῖαν ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας ἔγραφε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ ἠρωϊσμοῦ καὶ τῆς συντόνου ἐργασίας.

Καθ' ὃν χρόνον αἱ στρατιαὶ τοῦ Ἰσλάμ ἐπολιόρχουν τὴν Βιέννην καὶ ἔτρεμεν ἡ Πολωνία καὶ νότιος Ρωσσία ἐνώπιον τοῦ μεγάλου Ἀυθέντου τῆς Σταμποῦλ, ὅταν ἐν μέσῳ τῆς αὐστριακῆς Βούδα - Πέστης ἀνηγειρετο μουσουλμανικὸν τέμενος καὶ ἐταπεινοῦτο ἡ θαλασσοκράτειρα Βενετία, εἰς δὲ τὰς φυλάκας τοῦ ἑπταπυργίου ἐρρίπτοντο

οἱ πρεσβευταὶ Λουδοβίκου τοῦ ιδ' καὶ Καρόλου τοῦ β' τῆς Αγγλίας. ὁ τοῦρκος κατακτητὴς δὲν ἐτόλμα νὰ ταξειδεύσῃ οὔτε ἔνοπλος οὔτε ἐν σὺνοδίᾳ παρὰ τὸν Ολυμπον τὸν Παρνασσὸν καὶ τῆς Ηπείρου τὰ ὄρη.

Καὶ ἐνῶ ὁ ἡρωϊσμός τοῦ ἀρματοῦ καὶ τοῦ κλέφτη δὲν ἄφινε τὴν δουλείαν νὰ ριζώσῃ βαθέως καὶ ἐξανδραποδίσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ χωρικοῦ καὶ ἀγρότου, ὁ διδάσκαλος, ὁ ἱεροφάντης τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς, καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ θεματοφύλαξ τῶν μυχιῶν αὐτοῦ ὀνειρώτων καὶ πόθων, ἐσφυρηλάτουν τὴν ἐθνικὴν ἀντοχὴν καὶ ἐπότιζον τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ ναοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τῆς Εκκλησίας. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ διδάσκαλος ἐξήρχετο πολλάκις ἐκ τοῦ νάρθηκος ὅπως ἀναβῆ τὰς ψυχρὰς τῆς ἀγχόνης βαθμίδας, καὶ ὁ ἱερεὺς διέκοπτε τὴν φωτεινὴν λειτουργίαν τοῦ Πάσχα, ὅπως καταβῆ εἰς τὰ ἀνήλια βάθη τῶν ὑγρῶν τοῦ Μποσταντζήπασι φυλακῶν· ἀλλ' ἐπίσης ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἐκ τῆς συντόνου καὶ ἀθορύβου ἐκείνης ἐργασίας, ὡς ἀπὸ ἴπλου δουρεῖου, ἐξεφοίτησεν ἡ Ἑλλάς τοῦ ἡ'. αἰῶνος, κατηρητισμένη εἰς ἔθνος ὑπὸ τὴν νεωτέραν σημασίαν τῆς λέξεως. Καὶ ἐν ᾧ ἀπὸ τοῦ τέλους ἔτι τοῦ ιζ'. αἰῶνος, ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὴν Τουρκίαν τοὺς μεγάλους διερμηνεῖς Παν. Νικουσιῶν καὶ Αλ. Μαυροκορδατον, οἱ ὅποιοι ἡμιλλῶντο πρὸς τοὺς εὐρωπαίους πολιτικούς ἀνδρας εἰς σπου-

δαίας διεθνεῖς πράξεις, κατὰ τὸν ἡ'. αἰῶνα ἐξέπληττε τὸν σοφὸν τῆς Εὐρώπης κόσμον διὰ τῶν πατριαρχῶν Δοσιθέου καὶ Νεκταρίου, διὰ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, διὰ τοῦ μεγάλου Κοραῆ καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Υψηλάντου. Οἱ ἔμποροι αὐτῆς διεχειρίζοντο ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς Ανατολῆς, ἀπὸ τῆς Αλεξανδρείας μέχρι τῆς Μόσχας καὶ οἱ ἀτρόμητοι αὐτῆς ναῦται κατεῖχον τὰ σκῆπτρα τοῦ Αἰγαίου, τῆς Ανατ. Μεσογείου καὶ τοῦ Εὐξεινίου. Ἡ Ἰωνικὴ μας Σμύρνη, ἡ ἄπιστος Σμύρνη, ὡς ἐκάλουν αὐτὴν οἱ κατακτηταί, ἐφώτιζε τὴν Μ. Ἀσίαν ὅλην διὰ τῆς περιωνύμου Εὐαγγελικῆς τῆς Σχολῆς καὶ τῶν μεγάλων φιλανθρωπικῶν τῆς ἰδρυμάτων. Τὰ Ἰωάννινα ἐδίδασκον καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς Τούρκους τὸν Ἑλληνικὸν λόγον· αἱ Κυδωνίαι ἐξαπέστελλον πανταχοῦ χρηστοὺς διδασκάλους τοῦ Γένους· ἡ δὲ Κωνσταντινούπολις ἦτο ἡ ἐπίσημος τοῦ Ἑλληνισμοῦ μᾶλλον ἢ τοῦ Ἰσλάμ ἡ μεγάλη πρωτεύουσα.

Οὕτω δὲ ἡμέραν τινὰ αἴφνης ἀπειλητικὸν τὸ **κῦμα** ὑψώθη πρὸς τὸν ἐπὶ πέντε αἰῶνας κοιμώμενον **βράχον** τῆς τουρκικῆς νοθρότητος καὶ ἀπραγμοσύνης καὶ ἐβροντοφώνησε : «Μέριασε, βράχε, νὰ διαβῶ»· Οἱ ἐθνικοὶ κεραυνοὶ ἀπὸ τοῦ Προῦθου καὶ Δραγατζανίου μέχρι τῆς Αλεξανδρείας καὶ τοῦ Τσεσμέ διέσεισαν ἐκ θεμελίων τὸ οἰκοδόμημα τῆς βίας καὶ στασιμότητος. Ἐκτοτε ἤρχισεν ἡ λύσις τοῦ Ανα-

τολικοῦ ζητήματος διὰ τῆς ἰδρύσεως, ὡς ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ βασιλείου, μιᾶς μόνης τοῦ Ἑλληνισμοῦ γωνίας, ἐν ᾧ τὰ δύο τρίτα τοῦ ἔθνους ἔμειναν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἀσθενοῦς Τουρκίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν μέγαν κίνδυνον τῶν κατακτητικῶν ὀρέξεων τῶν ἰσχυρῶν αὐτῆς γειτόνων. Τὸ τελευταῖον τοῦτο καθίστα τὴν τύχην τοῦ Ἑλληνισμοῦ πολὺ περισσότερον ἢ ἄλλοτε δυσχερεῖ. Τοῦτο δὲ ἀπεθάρρυνε μὲν πως τοὺς ἐλευθέρους Ἑλληνας καὶ ἐπὶ μίαν πεντηκονταετίαν κατέτριψαν οὗτοι τὰς δυνάμεις των εἰς ἄκαρπον καὶ ἄδοξον ἐσωτερικὸν βίον, ὀλίγον προσέχοντες εἰς τὰς ὀρμητικὰς προόδους τῶν γειτόνων ἐχθρῶν.

Ἀλλ' ἡ μεγάλη πλειονότης τοῦ ἔθνους, οἱ πλέον τῶν ἄλλων δοκιμασθέντες Ἑλληνας τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης, τῆς Ηπείρου, τῶν νήσων καὶ τῆς Μ. Ἀσίας, δὲν ἀπεδειλίασεν· ἐνέτεινε καὶ ἐδιπλασίασε τὰς δυνάμεις αὐτοῦ πρὸ τοῦ ὑπερτάτου κινδύνου. Ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον ὑποψίαν τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς, τερατωδῶς πολεμούμενον ὑπὸ τοῦ πανσλαβιστικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ὑποσκαπτόμενον ὑπὸ τῶν ξένων ἐν Ηπείρῳ ὑπὸ τῶν Ρουμάνων καὶ βουλγάρων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ, καταδιωκόμενον ὑπὸ τοῦ μίσους καὶ τῆς ραδιουργίας τῆς μισαλλοδοξίας, ἀλλ' ἐγκλειῖον ὅλην τὴν ψυχὴν τοῦ ἔθνους τὸ Φανάριον, τὸ τοσοῦτον δυσφημισθὲν θρησκευτικὸν καὶ πολιτικὸν ἡμῶν Κέντρον, διηύθυνε δεξιῶς τὸν μέγαν ἀ-

γῶνα. Ἠλθε φρικώδης στιγμή, καθ' ἣν, ὑπὸ τὰ ἀλλεπάλληλα πλήγματα ἔξωθεν, ἡ ἐπιτηδείως ἐξαπατηθεῖσα δημοσία γνώμη τῆς Εὐρώπης ἤρνηθη εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν τοὺς ἱστορικοὺς καὶ ἐθνολογικοὺς αὐτοῦ τίτλους καὶ τὰς χώρας αὐτοῦ ἐκθύμας ἐπεδίκαζεν εἰς τοὺς ἀπ' αἰῶνων αὐτοῦ πολεμίους.

Τότε τὸ σάλπισμα ἀντήχησεν ἐκ τῆς ἔξω καὶ μεγάλης Ἑλλάδος. Αὐτὴ ἐξακολουθήσασα καὶ μετὰ τὸ 1821 τὸν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ ὅλου ἔθνους ἀγωνομάχια τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπαναστάσεων τῆς μεγαλόφρονος Κρήτης, τῆς ἀνησύχου Σάμου καὶ τῆς πολυπαθοῦς Μακεδονίας, παρήγαγε καὶ ἀνέδειξε τέλος τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, τὸν δεξιὸν μαιευτῆρα τῶν μεγάλων ἱστορικῶν γεγονότων, ὅστις ἐμελλε νὰ ὀδηγήσῃ τὸ ἔθνος, εἰς τῆς νίκης καὶ τῆς δόξης τὸν δρόμον. Χειροκροτήσωμεν, φίλοι, πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ τοιοῦτου ἀνδρὸς καὶ ἀποκαλυφθῶμεν πρὸ τῆς μεγαλοφυΐας ὅταν τίθεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἔθνους τῆς, ἀποκαλυφθῶμεν πρὸ τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, ὅστις εἶνε σήμερον ἡ μεγάλη Πυθία καὶ ὁ ἱεροφάντης τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦ ὁποῦ ἡ σπανία ὀξύνουα καὶ ἡ σιδηρᾶ θέλησις κατέρριψε τὰ μεγάλα εἰδῶλα τοῦ παρελθόντος καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, τὰ εἰδῶλα τὰ ὅποια ὀνομάζοντο μικροπολιτικὴ τῶν προσώπων, αὐτάρκεια καὶ ἀπραγμοσύνη μακροῦ ἐλευθέρου βίου καὶ δυσ-

πιστία εις τὰς δυνάμεις τὰς ἐθνικὰς. Οἱ πλείστοι τῶν πρώων ἡγετῶν τῆς ἐλευθέρας πατρίδος ἔδωσαν τὴν χώραν καὶ τὸ πολιτικὸν αὐτῆς μέλλον ἀπὸ τοῦ ἄρματος τῶν μεγάλων τῆς Εὐρώπης λαῶν, ἐπαιτικῶς ἀναμένοντες ψυχὰ μικρὰ ἀπὸ τῆς βουλিমίας τῶν ἰσχυρῶν ξένων. Ο Βενιζέλος ἐδημιούργησε πολιτικούς ὄρους νέους ἐν αὐτῇ τῇ Ανατολῇ ἢ ὀξύτερα καὶ δραστηρίως ὠφελήθη ἐκ τῶν πολιτικῶν τῶν γειτόνων ὀρέξεων, οὕτως ὥστε ἡ λύσις τοῦ Ανατολικῦ ζήτηματος προήλθεν ἐξ αὐτῆς τῆς Ανατολῆς καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν ὑπουργείων τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς Βιέννης. Ἡ Εὐρώπη εὐρέθη τῷ 1913 πρὸ τετελεσμένων γεγονότων καὶ ἐκ φόβου μὴ ταχέως προληφθῇ ὑπὸ τῆς ἀπροσδοκῆτος ἀφυπνισθείσης Ανατολῆς ἐπέσπευσε τὸν ἐκκαθαρισμὸν τῶν μεγάλων αὐτῆς λογαριασμῶν. Αἱ φοβεραὶ καὶ ἀγωνιώδεις περιπέτειαι τοῦ παγκοσμίου πολέμου τοῦ 1914 μέχρι χθὲς ἔτι περιφανῶς ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ ἀνεξάρτητος πολιτικὴ οὐ μόνον προέλαβε τὸν πολιτικὸν τῆς Ανατολῆς θάνατον, ὅποιον παρεσκεύαζεν εἰς αὐτὴν ὁ ὑπερφρονήσας τευτονισμὸς, ἀλλ' ἤνοιξεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν θανμασίους ὀρίζοντας ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς μεγαλοουργίας. Οἱ χθὲς ἐχθροὶ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ κατέπεσον σήμερον πτώματα, τὰ ὄρια αὐτῆς θὰ περιλάβωσι σχεδὸν ὅλα τὰ διεσπασμένα τμή-

ματα τῆς φυλῆς· αἱ δὲ βροντοφωνηθεῖσαι νέαι πολιτικαὶ καὶ κοινωνικοὶ ἀρχαὶ ἀνὰ πάντα τὸν κόσμον ἐπὶ μακρὸν ἐξασφαλίζουσι τὴν ἐσωτερικὴν ἀνασύστασιν τοῦ οὕτως ἐνωθέντος ἑλληνισμοῦ.

Βεβαίως αἱ συνέπειαι τῆς Ανατολικῆς τοῦ Βενιζέλου πολιτικῆς καὶ τῶν ἀπροσδοκῆτων ἀνὰ τὴν Εὐρώπην κοινωνικῶν ἀνατροπῶν τοῦ 1917—1918 εἶνε ἀνυπολόγιστοι, καὶ οὐδεὶς δύναται σήμερον νὰ προΐδῃ τί ἐξ αὐτῶν σταθερὸν καὶ μόνιμον θὰ προέλθῃ. Ἀλλ' εἶναι προφανὲς ὡς ὁ ἥλιος καὶ ἀναμφισβήτητον ὡς ἀλήθεια μαθηματικὴ ὅτι ἐκ τῆς παγκοσμίου συρράξεως ἡ Ἑλλὰς ἐξέρχεται ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς μεγάλη, πλήρης ζωῆς, μὲ πλουσιώτατον δημιουργικὸν πρόγραμμα καὶ ἀναλαμβάνει τὴν μεγάλαν αὐτῆς ἐκπολιτιστικὴν ἀποστολὴν εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν Εὐρώπην καὶ τὴν γείτονα Ἀσίαν, ἐκεῖ δηλ. ἔνθα ἐπὶ τρισχίλια ἔτη ἐκράτει τὰ σκῆπτρα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἡμερώσεως.

Οὐδόλως λοιπὸν ἄδικον εἶχον εἰπὼν ὅτι ἡ χάρις ἡμῶν τῶν ἑλλήνων εἶνε ἀσύγκριτος σήμερον καὶ ἀνυπέρβλητος. Καὶ ὄντως πῶς νὰ μὴ χαρῇ καὶ σκιρτήσῃ ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀκούσασα καὶ βλέπουσα ὅτι ὁ ἑλλην στρατιώτης εἰς τὰς γνωστάς πεδιάδας παλαιᾶς καὶ νεωτέρας ἔτι δόξης ἐπανεῦρε τὴν ἀληθῆ ἱστορίαν του καὶ περιήγαγε τὴν σημαίαν τὴν τετιμημένην τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας εἰς τὰ σκό-

τη τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀτιμώσεως, ἐκδιώξας αὐτὰ ἀπὸ τῆς πατρίδας Θράκης καὶ διδάξας τὴν θορυβώδη τοῦ βουλγάρου Μαρίτσιν νὰ φέρῃ ἤρεμον τὸ ρεῖθρον τῆς διὰ μέσου ἑλληνικῶν χωρῶν εἰς τὰς ὄχθας ἑλληνικῆς μόνον θαλάσσης, τοῦ νησοσπάρτου Αἰγαίου τὰς ὄχθας ;

Πῶς νὰ μὴ αἰσθάνεται ἑαυτὸν ὑπερήφανον ὁ ἑλλην βλέπων καὶ ἀκούων ὅτι ἀπὸ τῆς ἡλιολούστου μας ἰωνικῆς Σμύρνης, ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἱστορικοῦ Πάγου ἐβρόντησε τῆς ἐλευθερίας τὸ μήνυμα, τὸ ὅποιον ἐν χορῷ χαρμοσίως ἀντήχησαν αἱ πέραν αὐτοῦ διανοιγόμεναι θαυμάσαι καὶ πλουσιώταται πεδιάδες καὶ κοιλόδες, καὶ ἀπὸ τῶν πέριξ ὀρέων μετίδωκαν αὐτὸ εἰς τὰς πέραν καὶ ἐνδοτέρω ἐκτάσεις, ὅτι ἡ πατρίς τοῦ μεγάλου Ὀ-

μήρου καὶ ἡ πρώτη κοιτὶς τῆς ἑλληνικῆς ἡμερώσεως ἡ δυτικὴ Μ. Αἰοία ἀπεδόθη πάλιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ εἰς τοὺς εἰρηναίους ἀγῶνας τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ;

Πῶς τέλος νὰ μὴ χειροκροτήσωμεν ἐνθουσιῶντες ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ὅτι τὰ γαλανὰ τοῦ Βοσπόρου μας ρεῖθρα ἀντικατοπτρίζουσι τὰ ἰσχυρὰ σύμβολα τῆς δυνάμεώς μας ἀπὸ τῶν ὁποίων ἡ γαλανὴ μας σημαία κολπουμένη εἰς τῆς προποντίδος αὔρας τὰς ἡρέμους πνοὰς χαιρετίζει τὸν θεῖον Παρθενῶνα τοῦ Χριστιανικοῦ ἑλληνισμοῦ, τὴν μεγαλώνυμον τοῦ Θεοῦ Σοφίαν ;

Ἀλλὰ τότε τρεῖς μάκαρες καὶ τετράκις ὄσων ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ τὰ ὦτα ἤκουσαν καὶ εἶδον τὴν μεγάλην ταύτην ἀλλοίωσιν τῆς **δεξιᾶς τοῦ Ῥψίστου.**

A. N. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΞΑΝΘΟΥΠΟΛΕΩΣ

Τὴν Κυριακὴν τῆς Σαμαρείτιδος ἐν τῷ ναῷ τῆς Αγ. Αἰκατερίνης λειτουργήσας ὁ Θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ξανθοῦπόλεως κ. Αμβρόσιος ἐξεφώνησε τὸν κατωτέρω σύντομον λόγον :

Ἀδελφοὶ Χριστιανοί,

Συνήλθομεν σήμερον ἐν τῷ πανσέπτῳ τούτῳ ναῷ ὅπως ὑπὸ τοὺς ἱεροὺς αὐτοῦ θόλους κλίνοντες τὸ γόνυ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος

αἶνον καὶ δοξολογίαν ἀναπέμψομεν εἰς τὸν Πανάγαθον Θεόν, ὅστις ἐν τῇ ἀπειρῷ αὐτοῦ εὐσπλαγχνία ἠδύοκησε νὰ δωρήσῃ ἡμῖν τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ ὑπερπεντακοσιετοῦς δουλείας καὶ τὴν μετὰ τῆς ἀγαπῆς μας πατρίδος, τῆς ποθητῆς μητρὸς μας Ἑλλάδος, εὐτυχή ἔνωσιν. Συνήλθομεν ἵνα ἐκδηλώσωμεν τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς μας καὶ ἀπο-

καλύψωμεν τὰ καταπλημμυροῦντα τὰς καρδίας μας αἰσθήματα εὐγνωμόνως πρὸς τὸν Υψίστον ὅστις ἠξίωσεν ἡμᾶς μιᾶς τοιοῦτης πρωτοφανοῦς εἰς τὸν βίον μας εὐτυχίας, ὥστε νὰ ἴδωμεν τὰ θρυλικά ὄνειρά μας πραγματοποιούμενα, τοὺς πόθους τῆς καρδίας ἐκπληρουμένους, τὰ ἔθνικα τῆς εὐγενοῦς ἡμῶν φυλῆς ἰδεώδη λαμβάνοντα οὕτως εἰπεῖν σάρκα καὶ ὄστα. Εκείνο τὸ ὁποῖον ἀπὸ αἰῶνων πολλῶν ἐπόθουν καὶ διὰ τοσοῦτων καὶ τηλικούτων θυσιῶν καὶ ἀδελφικοῦ αἵματος ἐπεδίωκον οἱ προπάτορες καὶ πρόγονοι, εὐδοκίᾳ τοῦ Υψίστου, εἰς ἡμᾶς τοὺς εὐτυχεῖς θνητοὺς ἔτυχεν ὁ κληρὸς νὰ ἴδωμεν τελεσιουργούμενον καὶ ἤδη νὰ δρέπωμεν τοὺς καρποὺς τοῦ δένδρου τῆς ἐλευθερίας, ὅπερ ἀπὸ ἐνὸς σχεδὸν αἰῶνος φυτευθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Παλαιῶν Πατρῶν ἀειμνήστου Γερμανοῦ καὶ ποτισθὲν διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος τῶν ἀθανάτων προγόνων μας τῶν γενναίων ἡρώων καὶ μαχητῶν ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος καὶ τῶν μετέπειτα ἔθνικων ἀγῶνων μας, ἐν Πελοποννήσῳ, Στερεᾷ Ἑλλάδι, Κρήτῃ καὶ λοιπαῖς νήσοις, ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἡπείρῳ, Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ ἠῤῥῆθη εἰς δένδρον μεγαλοπρεπὲς καὶ εὐσκιόφυλλον ὑπὸ τὴν ἀμφίλλαφῃ σκιᾷ τοῦ ὁποίου ἀπὸ τοῦ νῦν καλούμεθα νὰ σκιασθῶμεν καὶ ἡμεῖς. Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον καὶ δεδοξαμένον ὡς δοξολογήσωμεν λοιπὸν τὸν Υψίστον ἀνυμνοῦντες, ὡς χαρῶμεν πνευματικῶς, διότι διερχόμεθα τὰς ἐπισημοτέρας καὶ ἱερωτέρας στιγμὰς τοῦ βίου μας, διότι αἱ ἡμέραι αὗται ὡς διερχόμεθα, εἶναι ἡμέραι χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, ἡμέραι καθ' ἃς ἐορτάζομεν τὴν Ἀνάστασιν τῆς ποθητῆς μας

πατρίδος. Διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, ἐδοκιμάσαμεν πικρίας φοβερὰς, διήλθομεν διὰ μέσου, δηώσεων, ἀρπαγῶν, φόνων, ληστειῶν, κακουχιῶν, ἀλλ' ὁ Κύριος ἤδη ἐξήγαγεν ἡμᾶς εἰς ἀναφυγὴν δεῦτε λοιπὸν καὶ εὐφρανθῶμεν καὶ πανηγυρίσωμεν, διότι αὕτη ἡ κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα.

Καὶ ἐν τῇ μέθῃ τῆς χαρᾶς μας ἅς λησμονήσωμεν τὸ παρελθόν, τὰς θλίψεις, τὰς κακουχίας, καὶ σιερησεις μας καὶ ἅς συγχωρήσωμεν ἐν Χριστιανικῷ πνεύματι πάντας ἐκείνους, οἵτινες προὔξενησαν ἡμῖν τὰ δεινὰ ταῦτα. Ἀς τείνωμεν ἀλλήλοις τὰς χεῖρας καὶ ὡς ἀδελφοὶ ἅς προσπαθήσωμεν νὰ ζήσωμεν τοῦ λοιποῦ μετὰ τῶν τέως διωκτῶν μας ὑπὸ τὴν ἀμφίλλαφῃ καὶ ζεῖδωρον σκιᾷ τῶν Ἑλληνικῶν Νόμων.

Ὡς τέκνα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πατρίδος τῆς μητρὸς ἡμῶν Ἑλλάδος, ἣτις ἐπανέρογεται ἐνταῦθα μετὰ παρέλευσιν πέντε αἰῶνων καὶ ἐπέκεινα νὰ συνεχίσῃ τὸ ἀποτόμως τότε ἀποκοπὲν ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τῆς ἐν τῇ ἐγγύς καὶ τῇ μακρᾷ Ἀνατολῇ καὶ νὰ φέρῃ εἰς πάντας ἀδιακρίτως φυλῆς καὶ θρησκείματος τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἰσότητά, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἐξασφάλισιν ζωῆς, τιμῆς καὶ περιουσίας.

Δόξα καὶ τιμὴ, καὶ ἔπαινος εἰς τὸν μέγιστον Ἐλευθερωτὴν μας Ἐλευθέριον Βενιζέλον. Δόξα καὶ τιμὴ καὶ ἔπαινος εἰς τὸν Μεγαλειότατον Βασιλέα ἡμῶν Ἀλέξανδρον· δόξα καὶ τιμὴ καὶ ἔπαινος εἰς τοὺς ἐνδόξους καὶ γενναίους μαχητὰς καὶ ἥρωας τοῦ στόλου καὶ στρατοῦ μας. Αἰωνία δὲ ἡ μνήμη πάντων τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας μας πεσόντων γενναίων μαχητῶν μας.

Τὸ φυλλάδιον τοῦτο πρᾶται γρ. 10